

Llyfr Cyllideb 2024-25

Cynnwys

Teitl		Tudalen
Adran 1. Cyllidebau refeniw a chyfalaf 2024-25		
1.1	Cyflwyniad	4
1.2	Ffeithiau allweddol am y gyllideb 2024-25	5
1.3	Trosolwg ariannol	6
1.4	Ariannu gwasanaethau'r cyngor	8
Adran 2. Crynodeb o'r taliadau sydd i'w codi		
2.1	Y dreth gyngor ac ystod gwerthoedd y bandiau	10
2.2	Gofyniad y dreth gyngor 2024-25	12
2.3	% cynnydd band D y dreth gyngor 2024-25	13
2.4	Taliadau'r dreth gyngor Band D a godir yn ôl ardal cyngor cymuned a thref 2024-25	14
2.5	Ardrethi annomestig (busnes) (NDR)	15
Adran 3. Cyllideb refeniw 2024-25		
3.1	Cyllideb gros i'r gyllideb net	17
3.2	Cyllideb refeniw gros	18
	• O ble y daw'r arian o Incwm Refeniw Crynswth 2024-25	18
	• O ble y daw pob £1 a gaiff ei wario gan y cyngor	19
	• Ble caiff yr arian ei wario – yn ôl categori gwariant	19
	• Ble caiff yr arian ei wario – yn ôl maes gwasanaeth	20
3.3	Cyllideb refeniw net	21
	• Ariannu'r gyllideb refeniw net	21
	• Cyllideb refeniw net yn ôl gwasanaeth	22
	• Cyllideb refeniw net yn ôl categori gwariant	22
	• Dadansoddiad tybiannol o dreth gyngor Band D yn ôl gwasanaeth	23
3.4	Gwariant refeniw net yn ôl cyfarwyddiaeth	24
Adran 4. Cyllideb gyfalaf 2024-25		
4.1	Cyllideb gyfalaf 2024-25	47
4.2	Ariannu'r rhaglen gyfalaf	48
4.3	Dyrannu'r gyllideb gyfalaf	48
Adran 5. Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr – ystadegau allweddol		
5.1	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	50
5.2	Ystadegau gwasanaeth	51
Adran 6. Geirfa		
6.1	Geirfa	57

Adran 1

**Cyllidebau refeniw a
chyfalaf 2024-25**

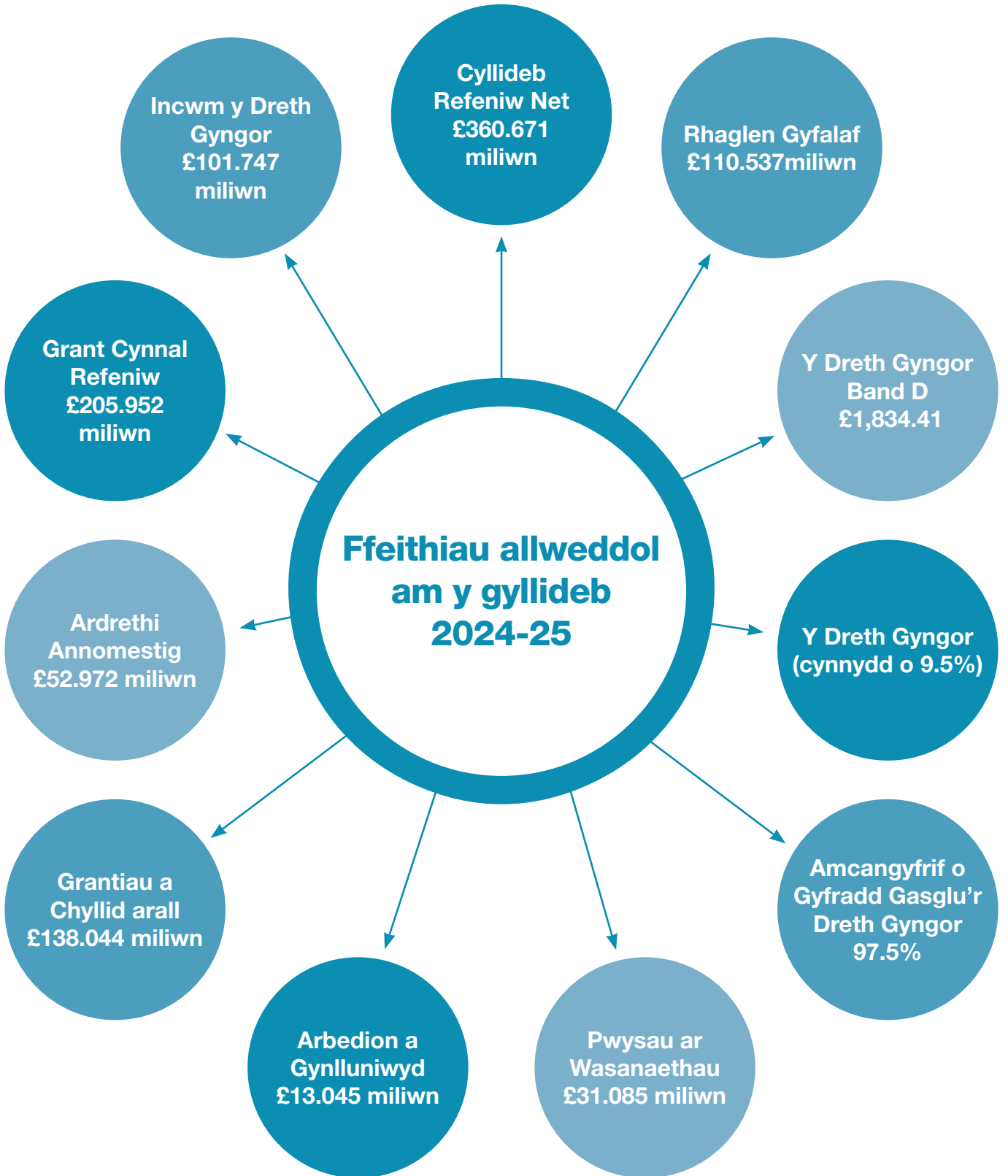
Adran 1: Cyllidebau refeniw a chyfalaf 2024-25

1.1 Cyflwyniad

1. Mae'r ddogfen hon yn nodi cyllidebau Refeniw a Chyfalaf Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr ar gyfer 2024-25 ar ffurf gryno, ynghyd â gwybodaeth ariannol arall. Mae'n adlewyrchu newid bach yng nghyfanswm y gyllideb* o ganlyniad i gyhoeddi Setliad Llywodraeth Leol Terfynol Llywodraeth Cymru ar 27 Chwefror 2024, ar ôl i'r Cyngor gymeradwyo'r gyllideb ar 28 Chwefror 2024. Cyflwynwyd adroddiad wedi'i ddiweddarau i'r Cyngor ar 13 Mawrth 2024. Mae'n cynnwys crynodeb o'r gyllideb a gwybodaeth arall am ariannu'r gyllideb gyffredinol, gan gynnwys y ffordd y caiff y Dreth Gyngor ei phennu. Nid yw'r Dreth Gyngor wedi newid o ganlyniad i Setliad Refeniw a Chyfalaf Terfynol Llywodraeth Leol. Mae'n cynnwys y Rhaglen Gyfalaf sydd ar waith tan 2033-34 hefyd. Diben yr wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y ddogfen hon yw helpu'r cyhoedd, Aelodau Etholedig, Prif Swyddogion a'u staff i ddeall y sefyllfa ariannol bresennol a pharatoi ar gyfer cyllidebau'r dyfodol.
2. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau am gynnwys y llyfryn hwn at y Prif Swyddog – Cyllid, Tai a Newid, a Swyddog Adran 151, Swyddfeydd Dinesig, Stryd yr Angel, Pen-y-bont ar Ogwr, CF31 4WB neu drwy e-bostio talktous@bridgend.gov.uk.

* Roedd y Setliad Terfynol Llywodraeth Leol yn cynnwys cynnydd o £946,263 yn y Grant Cynnal Refeniw ar gyfer Pen-y-bont ar Ogwr yn 2024-25, o'i gymharu â'r ffigur sydd wedi'i gynnwys yn y Gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 28 Chwefror 2024.

1.2 Ffeithiau allweddol am y gyllideb 2024-25

1.3 Trosolwg ariannol

- 1.3.1 Ers i lymder ddechrau mae'r Cyngor wedi gwneud bron i £75.3 miliwn o ostyngiadau yn y gyllideb. Er y bwriedir i gyllideb refeniw net y Cyngor fod yn £360.671 miliwn ar gyfer 2024-25, mae cyfanswm ei wariant yn llawer uwch na hyn. Gan ystyried gwariant a gwasanaethau sy'n cael eu hariannu gan grantiau neu ffioedd at haliadau penodol, bydd cyllideb gros y Cyngor (gan gynnwys praeseptau) oddeutu £522 miliwn yn 2024-25.
- 1.3.2 Mae cyllideb refeniw flynyddol y Cyngor yn cwmpasu costau rhedeg y Cyngor o ddydd i ddydd (gan gynnwys cyflogau staff, gwasanaethau dan gontract, cyfleustodau, cynnal a chadw adeiladau, costau gweithredol ac ati). Mae £217 miliwn o'r gyllideb gros yn cael ei wario ar staff y Cyngor ei hun gan gynnwys athrawon a staff cymorth ysgolion. Mae llawer o gostau'r gwasanaethau a ddarperir gan sefydliadau allanol hefyd yn gysylltiedig â chyflogau – mae'r rhain yn cynnwys, er enghraifft, gweithredwyr casglu gwastraff, gweithwyr gofal cartref, staff hamdden a gofalwyr maeth. Mae'r Cyngor yn cael y rhan fwyaf o'i gyllid refeniw gan Lywodraeth Cymru drwy'r Grant Cynnal Refeniw a chyfran o Ardrethi Annomestig. Mae'n ategu hyn drwy gasglu'r dreth gyngor, grantiau eraill a ffioedd a thaliadau. Mae'r dreth gyngor yn dâl y mae awdurdodau lleol yn ei godi er mwyn helpu i dalu am eu gwasanaethau. Mae cyfran y dreth gyngor sy'n ofynnol er mwyn mantoli cyllideb y Cyngor wedi cynyddu'n raddol dros y blynyddoedd diwethaf ac mae'n ariannu 28% o'r gyllideb net ar hyn o bryd.
- 1.3.3 Yn ogystal â bod â llai o incwm gwirioneddol i ariannu gwasanaethau, mae mathau eraill o bwysau sy'n rhoi straen ar adnoddau. Dyma rai ohonynt:
- Newidiadau deddfwriaethol e.e. Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, ymrwymiad Llywodraeth Cymru i ddileu digartrefedd, cyfrifoldebau awdurdodau lleol o ran ymateb i newid hinsawdd a bodloni targedau carbon sero net, goblygiadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 a Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 a newidiadau deddfwriaethol mewn gofal cymdeithasol, gan gynnwys gofynion diogelu newydd ar gyfer amddiffyn oedolion a newidiadau i'r Amlinelliad Cyfraith Gyhoeddus ar gyfer plant.
 - Newidiadau demograffig – mae'r boblogaeth yn cynyddu, ac mae pobl yn byw'n hirach, sy'n amlwg yn newyddion da, ond gall hynny olygu mwy o ddibyniaeth hefyd wrth i bobl fyw gyda chyflyrau mwy cymhleth neu luosog sy'n gofyn am ofal a chymorth cymdeithasol. Gwaethygydd hyn gan y pandemig gan fod oedi wedi bod o ran gallu cael triniaeth gan y GlG ac effaith cyfyngiadau symud estynedig ar iechyd corfforol a meddyliol. Yn ogystal, mae'r cymhlethdodau a'r heriau i blant a theuluoedd yn amlwg iawn.
 - Cynnydd yn nifer y disgyblion yn ein hysgolion, sy'n rhoi mwy o bwysau ar gyllidebau ysgolion, ynghyd â chynnydd yn yr hawl i brydau ysgol am ddim sy'n dod â phwysau ariannol ychwanegol.
 - Yn fwy diweddar, gostyngiad yn swm y dreth gyngor sy'n cael ei chasglu, oherwydd yr amgylchiadau economaidd anodd y mae pobl yn eu hwynebu. Mae hyn yn ychwanegol at gynnydd yng nghymorth y dreth gyngor wrth i fwy o bobl gael eu hunain ar incwm isel, yn hawlio budd-daliadau neu'n ymdopi â phwysau costau byw.
- 1.3.4 Mae Cynllunio Cyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25 yn fwy ansicr nag arfer oherwydd y rhyfel parhaus yn yr Wcrain, effeithiau chwyddiant, cyfyngiadau ar gyllid a thwf yn y galw, yn enwedig ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol. Er bod Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, ar y cyfan, wedi rhoi cefnogaeth i ymdopi â'r costau a'r beichiau ychwanegol sydd wedi dod i'r amlwg o ganlyniad i COVID-19, ac wedi ysgwyddo'r rhan fwyaf o'r costau a gododd yn uniongyrchol, rydym yn ymwybodol na fydd yr arian hwn ar gael wrth symud ymlaen i 2024-25. Yn benodol, rhagwelir y gallai rhywfaint o'r effaith ar lefelau incwm ym meysydd hamdden, parcio ceir ac incwm rhent, er enghraifft, fod yn broblem tymor canolig. Yn ogystal, mae'n debygol y bydd galwadau ychwanegol ar gynllun gostyngiadau'r dreth gyngor o ystyried effaith economaidd anochel chwyddiant uchel, ac amcangyfrifir bod lefel casglu'r dreth gyngor yn is na'r blynyddoedd blaenorol.

Yn ychwanegol at hynny, mae gwariant parhaus ar faterion sy'n ymwneud â mynd i'r afael â digartrefedd yn fwy cadarn, a chefnogi gofal cymdeithasol – maes sy'n profi costau cynyddol – a mwy o angen a galw am wasanaethau, yn debygol o fod yn sylweddol. Dan yr amgylchiadau hyn, mae pennu cyllideb gytbwys ar gyfer 2024-25 hyd yn oed yn fwy heriol nag arfer, yn enwedig ar ôl blynyddoedd lawer o arbedion sylweddol yn y gyllideb yn ystod blynyddoedd y cyni.

1.3.5 Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Cynllun Corfforaethol sy'n nodi'r dulliau y bydd yn eu cymryd i reoli'r pwysau hyn gan barhau hefyd i sicrhau, cyn belled ag y bo modd, y gellir darparu gwasanaethau sy'n diwallu anghenion dinasyddion a chymunedau Pen-y-bont ar Ogwr. Dyma'r dulliau gweithredu:

- Er ei fod yn sefydliad mawr a chymhleth, bydd y Cyngor yn gwneud pob ymdrech i weithio fel un sefydliad unigol. Mae hynny'n golygu osgoi dyblygu a thrin data ddwywaith drwy rannu systemau a phrosesau. Nid yw hyn bob amser mor hawdd ag y mae'n ymddangos oherwydd yn aml mae rheolau neu gyfleoedd gwahanol yn berthnasol i wahanol wasanaethau. Serch hynny, mae gweithredu fel 'Un Cyngor yn gweithio gyda'i gilydd i wella bywydau' yn rhan annatod o weledigaeth y Cyngor.
- Lle bynnag y bo modd, bydd y Cyngor yn cefnogi cymunedau a phobl i ddod yn fwy gwydn drwy greu eu hatebion eu hunain a lleihau'r ddibyniaeth ar y Cyngor. Y rheswm am hyn yw nad yw'n gynaliadwy i'r Cyngor barhau i geisio diwallu'r holl anghenion sy'n codi ac oherwydd bod yna gapasiti, doniau a syniadau'n bodoli mewn rhannau eraill o'r gymuned y gellir eu hannog i fod â rhan weithredol ac effeithiol wrth gynnal ac yn aml wrth wella gwasanaethau lleol. Mae gan y Cyngor rôl o ran annog, galluogi ac arwain y dull hwn ac mae wedi mabwysiadu hyn fel un o'i egwyddorion sylfaenol.
- Mae'r Cyngor wedi cytuno ar egwyddor o ganolbwyntio adnoddau sy'n lleihau ar y cymunedau a'r unigolion mwyaf anghenus. Mae gan rannau o'n cymuned broblemau hirdymor o ran tlodi ac anfantais. Nid yw'r atebion i hyn dan reolaeth uniongyrchol y Cyngor yn gyfan gwbl (er enghraifft, effeithiau newidiadau i'r system les) ond lle y bo'n bosibl, mae'r Cyngor wedi cytuno ei fod am leddfu problemau yn y meysydd hyn a datblygu atebion cynaliadwy tymor hwy. Bydd y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol ar gyrff cyhoeddus, a ddaeth i rym ar 31 Mawrth 2021, yn adlewyrchu'r nodau hyn.

1.4 Ariannu gwasanaethau'r cyngor

1.4.1 Gwasanaethau'r Cyngor

Mae'r Cyngor yn darparu neu'n galluogi cannoedd o wasanaethau ar draws yr holl gymunedau amrywiol yn y fwrdeistref sirol ac mae'n gyfrifol am ddarparu gwasanaethau fel addysg, gofal cymdeithasol, priffyrdd, parciau a mannau agored, trafnidiaeth gyhoeddus, hawliau tramwy, diogelwch ar y ffyrdd, casglu sbwriel, glanhau strydoedd, referniw a budd-daliadau, diogelu'r cyhoedd, cofrestryddion a gwasanaethau hamdden, y celfyddydau a llyfrgelloedd drwy ein partneriaid HALO ac Awen. Mae'r Cyngor yn gwneud dau fath o wariant – gwariant referniw a gwariant cyfalaf.

1.4.2 Gwariant referniw

Mae gwariant referniw yn cynnwys gwariant ar gostau gwasanaethau o ddydd i ddydd gan gynnwys cyflogau staff, cynnal a chadw adeiladau a chyflenwadau cyffredinol, comisiynu a chyfarpar. Telir am y gwariant hwn o'r incwm a dderbynnir gan dalwyr y dreth gyngor, talwyr ardrethi busnes, y ffioedd a'r taliadau a godir am wasanaethau penodol ac o grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru.

1.4.3 Gwariant cyfalaf

Mae gwariant cyfalaf yn cynnwys gwariant ar asedau fel ffyrdd, ysgolion newydd, cynlluniau ailddatblygu a gwaith adnewyddu mawr ar adeiladau. Bydd yr asedau hyn yn cynnig manteision i'r gymuned am nifer o flynyddoedd a chaiff y gwariant ei ariannu'n bennaf drwy fenthycyca, grantiau cyfalaf, a gwerthu tir ac adeiladau diangen.

1.4.4 Ffynonellau cyllid

Y prif ffynonellau incwm y mae'r Cyngor yn eu derbyn yw ffioedd a thaliadau, grantiau, ardrethi busnes a'r dreth gyngor. Rhoddir diffiniad o'r rhain isod:

- **Ffioedd a thaliadau**

Mae ffynonellau incwm o ffioedd a thaliadau yn amrywio o daliadau am barcio i lety preswyl i'r henoed, taliadau prydau ysgol, taliadau cynllunio, taliadau am gasglu gwastraff swmpus, llogi cyfleusterau ac incwm o osod eiddo masnachol fel unedau diwydiannol.

- **Grantiau'r Llywodraeth**

Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid i awdurdodau lleol drwy nifer o ffynonellau, gan gynnwys y grant unigol mwyaf, sef y Grant Cynnal Referniw, y gellir ei ddefnyddio at unrhyw ddiben y maent yn ei ddewis wrth ddarparu'r gwasanaethau y maent yn gyfrifol amdanynt. Mae cyllid arall a ddarperir i Gynghorau gan Lywodraeth Cymru yn cynnwys grantiau at ddibenion penodol. Yn ogystal â'r cyllid y mae awdurdodau'n ei gael gan Lywodraeth Cymru, maent yn derbyn rhai grantiau wedi'u neilltuo gan gyrrff eraill y llywodraeth (dim ond at y dibenion penodol y cânt eu darparu y gellir defnyddio'r grantiau hyn).

- **Ardrethi busnes**

Mae awdurdodau lleol yn cael incwm hefyd drwy Lywodraeth Cymru o ardrethi annomestig (busnes) a bennir yn genedlaethol.

- **Y dreth gyngor**

Ar ôl ystyried incwm o ffioedd a thaliadau, grantiau'r llywodraeth ac ardrethi annomestig, ariennir gwariant referniw gan y dreth gyngor, a godir ar bob eiddo yn ardal y Cyngor, yn amodol ar ostyngiadau ac eithriadau penodol. Y dreth gyngor yw'r unig elfen o gyllid y cyngor sy'n seiliedig ar dreth, nad yw'n cael ei phennu gan Lywodraeth Cymru. Yn 2024-25, mae incwm y dreth gyngor yn cynrychioli 28% o wariant referniw net y cyngor.

- **Cyllid cyfalaf**

Mae awdurdodau lleol yn derbyn grantiau gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwariant cyfalaf, a gallant bennu faint y gallant fforddio ei fenthycyca yn seiliedig ar asesiad darbodus o'u harian gan ddefnyddio codau ymarfer proffesiynol (Cod Materion Ariannol). Cyfeirir at arian a fenthycir dan y cod fel Benthycyca Darbodus.

Adran 2

**Crynodeb o'r taliadau
sydd i'w codi**

Adran 2: Crynodeb o'r taliadau sydd i'w codi

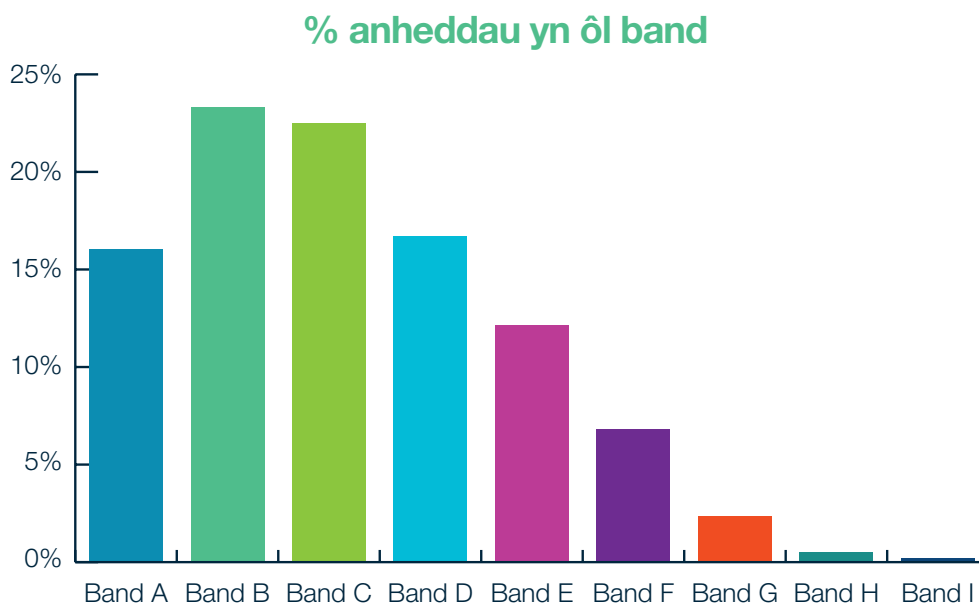
2.1 Y dreth gyngor ac ystod gwerthoedd y bandiau

2.1.1 Mae faint o'r dreth gyngor y mae preswlydd yn ei dalu yn dibynnu ar y band y mae ei eiddo/annedd ynddo. Dyrennir pob annedd i un o naw band gan Asiantaeth y Swyddfa Brisió (VOA), asiantaeth annibynnol nad yw'n rhan o'r Cyngor. Ers 2005, cyfrifwyd y dreth gyngor gan ddefnyddio naw band prisió (bandiau A i I) a sefydlwyd yn 2005 gan ddefnyddio gwerthoedd tai 2003. Fodd bynnag, mae Asiantaeth y Swyddfa Brisió hefyd yn asesu eiddo pan ofynnir iddo wneud hynny, er enghraifft yn ystod apêl y dreth gyngor neu wrth adolygu band.

2.1.2 Mae'r tabl isod yn rhoi manylion canran yr anheddau cyngor yn ôl band y dreth gyngor.

Band	Ystod gwerth Anheddau (Gwerth Eiddo ar 1 Ebrill 2003)	Cymhareb	Nifer yr Anheddau	% yr anheddau yn y band
A	Hyd at £44,000	6/9	10,547	15.98
B	£44,001 i £65,000	7/9	15,351	23.26
C	£65,001 i £91,000	8/9	14,794	22.41
D	£91,001 i £123,000	9/9	10,982	16.64
E	£123,001 i £162,000	11/9	7,972	12.08
F	£162,001 i £223,000	13/9	4,459	6.75
G	£223,001 i £324,000	15/9	1,505	2.28
H	£324,001 i £424,000	18/9	290	0.44
I	£424,001 a throsodd	21/9	111	0.16
Total			66,011	100

Mae'r siart isod yn dangos canran anheddau'r dreth gyngor ym mhob band.

Mae 61.65% o eiddo ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn talu llai na'r hyn sy'n cyfateb i 'Band D' sef y band a ddefnyddir i gymharu lefelau'r Dreth Gyngor ar draws Awdurdodau Lleol.

2.1.3 Mae'r tabl isod yn dangos lefel y dreth gyngor ar gyfer trigolion Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn ôl band prisio. Ar gyfer eiddo Band D, sy'n cyfrif am 16.64% o'r eiddo ym Mwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, elfen y cyngor o'r dreth gyngor yw £1,834.41.

Ystod Gwerthoedd Bandiau'r Dreth Gyngor 2024-25 – Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr

Band	Ystod gwerth Anheddau (Gwerth Eiddo ar 1 Ebrill 2003)	Y Dreth Gyngor 2023-24 £	Y Dreth Gyngor 2024-25 £
A	Hyd at £44,000	1,116.84	1,222.94
B	£44,001 i £65,000	1,302.98	1,426.76
C	£65,001 i £91,000	1,489.12	1,630.59
D	£91,001 i £123,000	1,675.26	1,834.41
E	£123,001 i £162,000	2,047.54	2,242.06
F	£162,001 i £223,000	2,419.82	2,649.70
G	£223,001 i £324,000	2,792.10	3,057.35
H	£324,001 i £424,000	3,350.52	3,668.82
I	£424,001 a throsodd	3,908.94	4,280.29

2.1.4 Mae bil y dreth gyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25 (1 Ebrill 2024 i 31 Mawrth 2025) yn cynnwys taliadau a godir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, Comisiynydd Heddlu a Throseddau De Cymru a Chynghorau Cymuned a Thref. Mae'r Cyngor yn casglu'r taliadau a godir ar gyfer y ddau gorff arall drwy fecanwaith y dreth gyngor. Yna telir yr arian a gesglir i'r cyrff perthnasol yn unol â'r hyn y maent wedi'i gynnwys yn eu cyllideb i godi ar aelwydydd ym mwrdeistref sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

2.2 Gofyniad y dreth gyngor 2024-25

2.2.1 Er mwyn cwblhau ei gyllideb, mae'n rhaid i'r Cyngor bennu gofyniad y dreth gyngor— sef y swm o arian sydd i'w godi gan y dreth gyngor. Mae hyn ar ôl ariannu'r holl ofynion ac asesu lefelau incwm gan y llywodraeth ac o fannau eraill. Ar hyn o bryd, mae'r dreth gyngor yn cyfrif am 28% o'r arian y mae'r Cyngor yn ei gael. Mae lefel y cynnydd yn ceisio taro cydbwysedd priodol rhwng anghenion y Cyngor a'i ddinasyddion. Sylfaen y Dreth Gyngor Gros ar gyfer Pen-y-bont ar Ogwr ar gyfer 2024-25 yw 56,887.89 eiddo cyfwerth â Band D a'r gyfradd gasglu a amcangyfrifir yw 97.5%. Felly, sylfaen net y dreth gyngor yw 55,465.69, sy'n rhoi treth gyngor Band D o £1,834.41, fel y nodir yn y tabl isod:

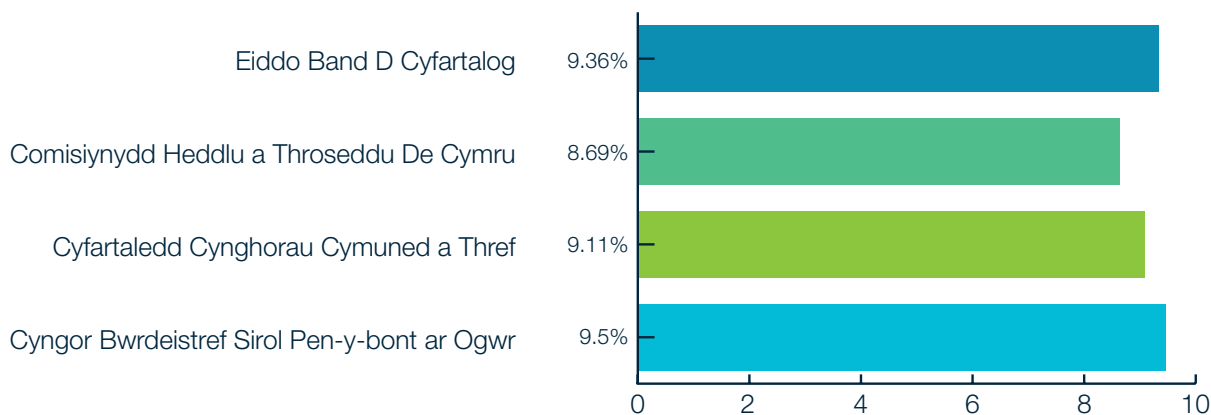
Cyfrifir y Dreth Gyngor gyfartalog ar gyfer Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr isod:

Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	2023-24 £	2024-25 £
Gwariant a godwyd ar y Cyfrif Refeniw	481,891,123	498,715,877
Incwm a gredydwyd i'r Cyfrif Refeniw	(139,556,790)	(138,044,460)
Cyllideb Gwariant Net	342,334,333	360,671,417
Wedi'i ariannu'n rhannol gan:		
Grant Cynnal Refeniw (RSG)	(202,556,406)	(205,952,692)
Dosbarthiad Ardrethi Annomestig Cenedlaethol (Ardrethi Busnes)	(47,625,526)	(52,971,909)
Swm i'w ariannu gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	92,152,401	101,746,816
Gofyniad y Dreth Gyngor	92,152,401	101,746,816
Sylfaen y Dreth Gyngor Net (Cyfwerth â Band D)	55,007.82	55,465.69
Gofyniad Band D y Dreth Gyngor	£1,675.26	£1,834.41
Newid Canrannol dros y flwyddyn flaenorol	4.9%	9.5%

2.3 % cynnydd band D y dreth gyngor 2024-25

2.3.1 Mae'r swm sydd i'w dalu o'r dreth gyngor eleni yn £92.2 miliwn. Mae hyn yn cynnwys cynnydd o 9.5% yn y taliad Band D cyfartalog a godir am elfen y cyngor bwrdeistref sirol. Mae hyn o ganlyniad i'r pwysau y mae'r cyngor yn eu hwynebu. Mae praesept Comisiynydd Heddlu a Throseddau De Cymru ar gyfer eiddo Band D wedi cynyddu 8.69%, ac mae praesept cyfartalog y Cynghorau Cymuned a Thref ar gyfer eiddo Band D wedi gostwng 9.11%. Cyfanswm y cynnydd cyffredinol cyfartalog yn y dreth gyngor ar gyfer eiddo Band D yw 9.36%.

% y newid yn y dreth gyngor i Fand D 2024-25

2.4 Taliadau'r dreth gyngor Band D a godir yn ôl ardal cyngor cymuned a thref 2024-25

2.4.1 Roedd y tabl blaenorol yn dangos y dreth gyngor ar gyfer trigolion Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn ôl band eiddo. Mae praeseptau Cyngorau Tref a Chymuned yn amrywio ar draws y Fwrdeistref Sirol, gan gynhyrchu amrywiadau yn y cyfanswm sy'n daladwy gan y deiliad tŷ yn yr un band treth gyngor mewn gwahanol rannau o'r Fwrdeistref Sirol, ac mae'r tabl isod yn dangos dadansoddiad o gyfanswm y dreth gyngor a godir, gan gynnwys y cyfanswm sy'n daladwy yn ôl ardal Cyngor Tref a Chymuned ar gyfer 2024-25 ar gyfer eiddo Band D:

Cyngor Cymuned a Thref	Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr £	Cyngor Cymuned a Thref £	Yr Heddlu £	Cyfanswm £
Cyngor Cymuned Bracla	1,834.41	45.21	352.67	2,232.29
Cyngor Tref Pen-y-bont ar Ogwr	1,834.41	118.82	352.67	2,305.90
Cyngor Cymuned Cefn Cribwr	1,834.41	75.04	352.67	2,262.12
Cyngor Cymuned Coety Uchaf	1,834.41	28.83	352.67	2,215.91
Cyngor Cymuned Corneli	1,834.41	58.39	352.67	2,245.47
Cyngor Cymuned Llangrallo Uchaf	1,834.41	31.09	352.67	2,218.17
Cyngor Cymuned Llangrallo Isaf	1,834.41	70.42	352.67	2,257.50
Cyngor Cymuned Cwm Garw	1,834.41	52.65	352.67	2,239.73
Cyngor Cymuned Trelales	1,834.41	55.98	352.67	2,243.06
Cyngor Cymuned Llangynwyd Isaf	1,834.41	54.97	352.67	2,242.05
Cyngor Cymuned Llangynwyd Ganol	1,834.41	69.01	352.67	2,256.09
Cyngor Tref Maesteg	1,834.41	62.95	352.67	2,250.03
Cyngor Cymuned Merthyr Mawr	1,834.41	33.14	352.67	2,220.22
Cyngor Cymuned Castellnewydd Uchaf	1,834.41	28.80	352.67	2,215.88
Cyngor Cymuned Cwm Ogwr	1,834.41	35.47	352.67	2,222.55
Cyngor Tref Pencoed	1,834.41	50.48	352.67	2,237.56
Cyngor Tref Porthcawl	1,834.41	59.16	352.67	2,246.24
Cyngor Cymuned y Pîl	1,834.41	53.06	352.67	2,240.14
Cyngor Cymuned Llansanffraid-ar-Ogwr	1,834.41	29.10	352.67	2,216.18
Cyngor Cymuned Ynysawdre	1,834.41	31.78	352.67	2,218.86

2.5 Ardrethi annomestig (busnes) (NDR)

- 2.5.1 Ardrethi annomestig yw'r modd y mae busnesau a pherchnogion eiddo annomestig eraill yn cyfrannu at gostau gwasanaethau awdurdodau lleol. Mae ardrethi busnes yn dreth leol flynyddol. Mae talwyr ardrethi a pherchnogion pob eiddo annomestig a busnes yn talu ardrethi busnes, ac mae enghreifftiau o eiddo atebol yn cynnwys siopau, swyddfeydd, tafarndai, warysau a ffatrioedd.
- 2.5.2 Caiff y lluosydd Ardrethi Busnes Cenedlaethol ei bennu gan Lywodraeth Cymru bob blwyddyn yn unol â pharagraff 3B o Atodlen 7 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988. Mae'r cyfrifiad yn seiliedig ar fformiwla sy'n ystyried y newid blynyddol yn y Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI), ac ar gyfer y flwyddyn ariannol 2024-25 mae'r lluosydd wedi cynyddu i £0.562. Dywedodd Llywodraeth Cymru: "Rydym wedi penderfynu rhoi cap o 5% ar y cynnydd i'r lluosydd ardrethi annomestig ar gyfer 2024-25, ar gost flynyddol reolaidd i gyllideb Cymru o £18m. Mae hyn yn is na'r cynnydd o 6.7% a fyddai fel arall yn berthnasol oherwydd chwyddiant diofyn y lluosydd yn unol â'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) a bydd o fudd i bob talwr ardrethi nad yw eisoes yn cael rhyddhad llawn".

Ardrethi Annomestig (Busnes)	2023-24	2024-25
Lluosydd Ardrethi Busnes Cenedlaethol (a bennir gan Lywodraeth Cymru)	53.5c fesul £	56.2c fesul £

- 2.5.3 Cyfrifir Ardrethi Annomestig (NDR) drwy gymryd Gwerth Ardrethol (RV) eiddo a'i luosi â 'lluosydd' yr NDR am y flwyddyn dan sylw.
- 2.5.4 Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn casglu ardrethi busnes ar ran Llywodraeth Cymru. Yna caiff cyfran o'r swm a gesglir ei ailddosbarthu i awdurdodau lleol yng Nghymru, yn seiliedig ar boblogaeth oedolion pob awdurdod, fel rhan o'r setliad llywodraeth leol, i dalu am wasanaethau.
- 2.5.5 Mae gwybodaeth am eiddo sydd wedi'u heithrio rhag talu ardrethi busnes, neu sy'n talu cyfradd is, ar gael yn y cyfeiriad gwefan canlynol: <https://businesswales.gov.wales/cy/pynciau-a-chyfarwyddyd/treth-busnes-trethi-ardrethi-ac-adeiladau/ardrethi-busnes-yng-nghymru>

Adran 3

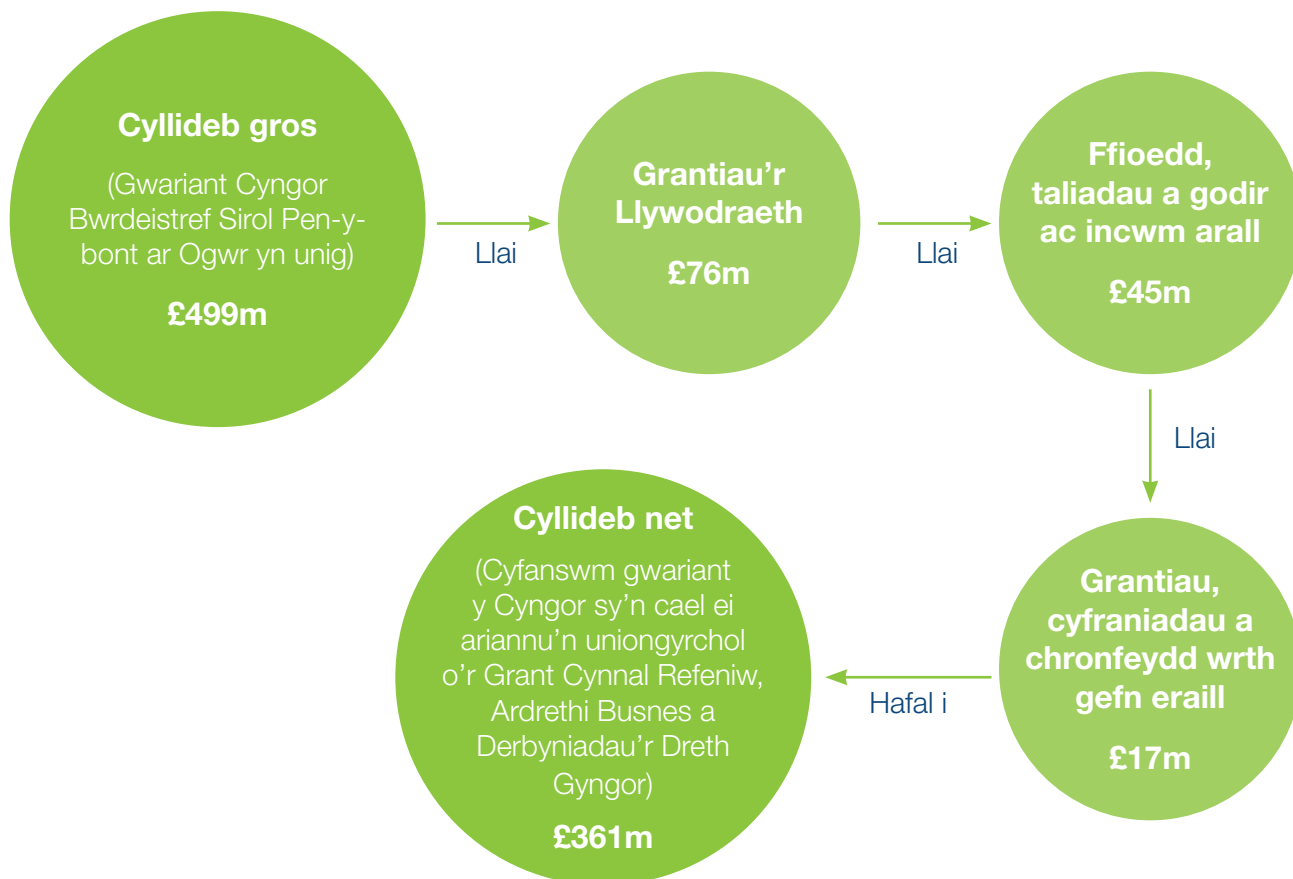
**Cyllideb referniw
2024-25**

Adran 3: Cyllideb refeniw 2024-25

3.1 Cyllideb gros i'r gyllideb net

3.1.1 Fel rhan o broses pennu'r gyllideb a'r dreth gyngor, mae Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (adran 32) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gyfrifo amcangyfrif o wariant net a elwir yn ofyniad y gyllideb.

Mae'r diagram isod yn esbonio'r gwahaniaeth rhwng y gyllideb gros a net:

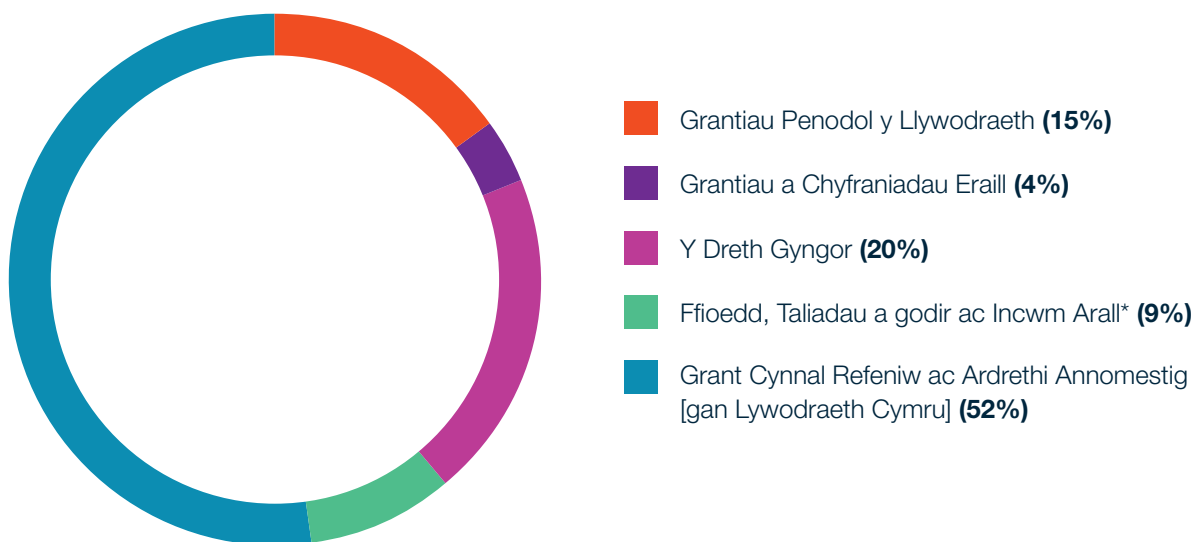
3.1.2 Y Gyllideb Refeniw

Dyma'r cyfrif a ddefnyddir ar gyfer talu am y gwariant ar wasanaethau awdurdod lleol o ddydd i ddydd. Dyma'r gwariant sy'n destun craffu a chyhoedduswydd fwyaf gan ei fod yn cwmpasu holl wasanaethau'r Cyngor a chaiff ei ariannu'n rhannol, ond nid yn gyfan gwbl, o incwm y dreth gyngor.

3.2 Cyllideb refeniw gros

Mae'r siartiau isod yn amlinellu ein cynlluniau ar gyfer incwm gros a gwariant ar gyfer 2024-25. Cost gros gwasanaethau refeniw a ddarperir gan y Cyngor yn 2024-25 yw £499 miliwn; mae hyn yn cynnwys gwariant a ariannwyd gan ffrydiau incwm eraill yn cynnwys grantiau eraill gan y Llywodraeth, grantiau a chyfraniadau eraill, derbyniadau cwsmeriaid a chleientiaid a llog ar fuddsoddiadau.

O ble y daw'r arian o Incwm Refeniw Crynswth 2024-25 (£498.715m)

* Mae Ffioedd, Taliadau a godir ac Incwm Arall yn cynnwys trosglwyddo arian o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd (£4.466 miliwn), ailgodi taliadau rhwng cyfarwyddiaethau (£8.110 miliwn), Incwm mewnol gan gynnwys incwm sy'n gysylltiedig â chontractau (£9.464 miliwn), ac incwm gan gwsmeriaid a chleientiaid (£26.139 miliwn).

O ble y daw pob £1 a gaiff ei wario gan y Cyngor

- 52c** Grant Cynnal Refeniw Llywodraeth Cymru ac Ardrethi Annomestig
- 20c** Y Dreth Gyngor
- 15c** Grantiau Penodol y Llywodraeth
- 9c** Ffioedd, Taliadau a Godir ac Incwm Arall
- 4c** Grantiau a Chyfraniadau Eraill

Ceir dadansoddiad o'r gwariant refeniw gros yn ôl categori gwariant yn y tabl isod:

Ble caiff yr arian ei wario – yn ôl categori gwariant

Gwariant gros yn ôl math o wariant 2024-25 (£498.715 miliwn)

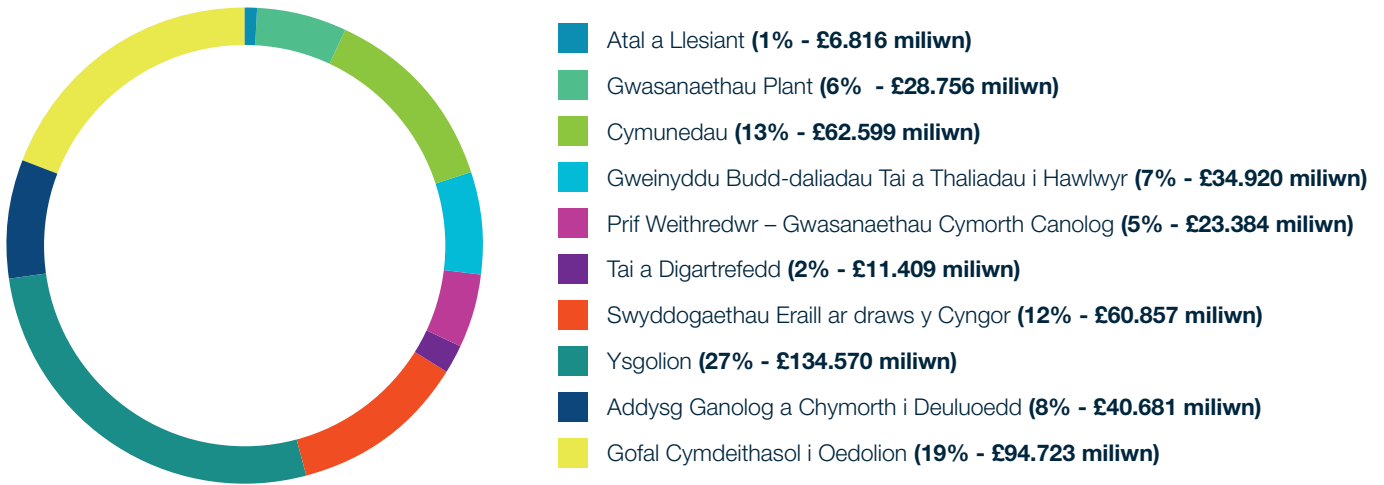

- Costau sy'n gysylltiedig â safleoedd (2.82% - £14.072 miliwn)**
- Gwariant sy'n gysylltiedig â thrafnidiaeth (3.51% - £17.482 miliwn)**
- Cyflenwadau a Gwasanaethau (12.81% - £63.867 miliwn)**
- Taliadau Trydydd Parti (22.57% - £112.549 miliwn)**
- Taliadau Trosglwyddo (11.38% - £56.732 miliwn)**
- Gwasanaethau Cymorth (0.01% - £0.026 miliwn)**
- Costau Ariannu Cyfalaf (2.26% - £11.295 miliwn)**
- Costau Cyflogion (44.64% - £222.692 miliwn)**

Ceir dadansoddiad o'r gwariant refeniw gros yn ôl maes gwasanaeth yn y tabl isod:

Ble caiff yr arian ei wario – yn ôl maes gwasanaeth

Ble caiff yr arian ei wario Gwariant Refeniw Gros 2024-25 (£498.715 miliwn)

Noder: Mae Swyddogaethau Eraill ar draws y Cyngor yn cynnwys Costau Ariannu Cyfalaf, Ardollau, Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a darpariaeth gorfforaethol ar gyfer cyflogau a phrisiau.

Mae Gwasanaethau Cymorth Canolog y Prif Weithredwyr yn cynnwys: Cyllid, Archwilio, Adnoddau Dynol, TGCh, Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd a Rheoleiddiol, Tai a Digartrefedd, Cymorth Busnes, ac Etholiadau a Phartneriaethau.

Cymunedau – yn cynnwys Rheoli Cyfleusterau ac Asedau, Gwasanaethau Cynllunio a Datblygu, Adfywio Strategol, yr Economi, Adnoddau Naturiol a Chynaliadwyedd, Strydoedd Glanach a Rheoli Gwastraff, Landlord Corfforaethol, a Phrifyrdd a Mannau Gwyrdd.

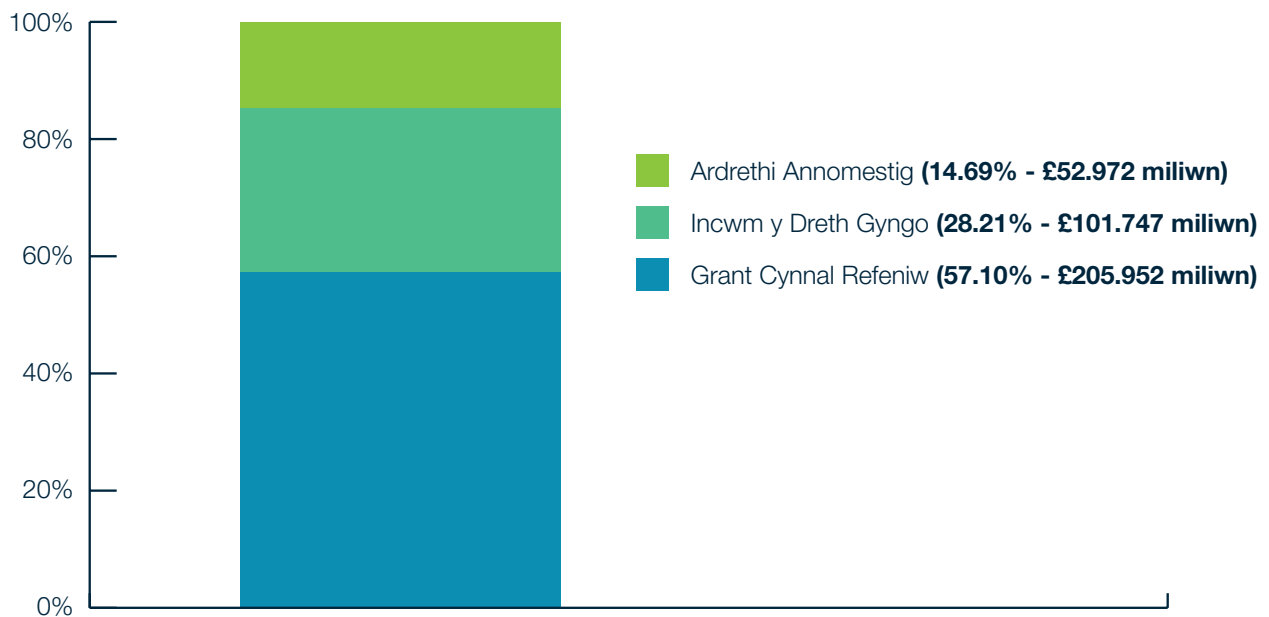
3.3 Cyllideb refeniw net

Mae'r siartiau isod yn amlinellu ein cynlluniau ar gyfer incwm net a gwariant ar gyfer 2024-25. Cost net gwasanaethau refeniw a ddarperir gan y Cyngor yn 2024-25 yw £360.671 miliwn; mae hyn yn cynnwys gwariant a ariannwyd gan y grant cynnal refeniw, cyfran o ardrethi annomestig a'r dreth gyngor yn unig.

Ariannu'r gyllideb refeniw net

Mae'r siart canlynol yn dadansoddi prif ffynonellau ariannu gwariant net ar gyfer 2024-25:

Ariannu gwariant refeniw net 2024-25 (Cyfanswm £360.671m)

Cyllideb refeniw net yn ôl gwasanaeth

Mae'r siart isod yn dangos y gyllideb refeniw net o £360.671 miliwn yn ôl maes gwasanaeth:

Gwariant net ar wasanaethau 2024-25 (£360.671 miliwn)

- Cymunedau (8.51% - £30.704 miliwn)
- Prif Weithredwr (6.22% - £22.42 miliwn)
- Cyllidebau ar draws y Cyngor (16.49% - £59.482 miliwn)
- Addysg Ganolog a Chymorth i Deuluoedd (8.38% - £30.217 miliwn)
- Ysgolion (31.41% - £113.268 miliwn)
- Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (28.99% - £104.575 miliwn)

Cyllideb refeniw net yn ôl categori gwariant

Mae'r tabl isod yn rhoi manylion gwariant refeniw net yn ôl categori gwariant:

Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	Cyllideb £' miliwn	%
Costau Cyflogeion	222.692	44.65
Costau sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	14.072	2.82
Gwariant sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	17.482	3.51
Cyflenwadau a Gwasanaethau	63.867	12.80
Taliadau Trydydd Parti	112.549	22.57
Taliadau Trosglwyddo	56.732	11.38
Gwasanaethau Cymorth	0.026	0.01
Costau Ariannu Cyfalaf	11.295	2.26
Cyllideb Gros	498.715	100
Grantiau ac Incwm Arall		
Grantiau Penodol y Llywodraeth	(76.373)	
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	(16.581)	
Ffioedd, Taliadau a Godir ac Incwm Arall	(45.090)	
Cyllideb Net	360.671	

Dadansoddiad tybiannol o dreth gyngor Band D yn ôl gwasanaeth

Ceir dadansoddiad tybiannol o gyllideb referniw net 2024-25 yn seiliedig ar Fand D sy'n cyfateb i £1,834.41 (cynnydd o 9.5%), fel enghraifft, yn y tabl isod:

Gwariant Gwasanaeth	Cyllideb Net £	Tybiannol Cyfwerth â Band D £
Addysg Ganolog a Chymorth i Deuluoedd	30.217	£153.69
Ysgolion	113.268	£576.09
Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant	104.575	£531.88
Cymunedau	30.704	£156.16
Prif Weithredwr	22.425	£114.06
Cyllidebau ar draws y Cyngor		
Cyllid Cyfalaf	7.052	£35.87
Ardollau	9.635	£49.00
Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	0.670	£3.41
Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	16.054	£81.65
Ardoll Prentisiaethau	0.750	£3.81
Costau sy'n Gysylltiedig â Phensiynau	0.430	£2.19
Premiymau Yswiriant	1.363	£6.93
Cyllidebau Eraill ar draws y Cyngor	23.528	£119.67
Gwariant Net i'w ariannu	360.671	£1,834.41

3.4 Gwariant refeniw net yn ôl cyfarwyddiaeth

3.4.1 Trosolwg o addysg a chymorth i deuluoedd

Mae'r Cyngor yn bwriadu gwario £143 miliwn ar wasanaethau a ddarperir gan y Gyfarwyddiaeth Addysg a Chymorth i Deuluoedd yn 2024-2025, a hynny cyn clustnodi cyllid ychwanegol am gyflogau a chynnydd mewn prisiau.

Bydd y rhan fwyaf o'r arian hwn yn cael ei wario gan y 59 ysgol ar draws y Fwrdeistref Sirol.

Ysgolion yw'r maes gwariant unigol mwyaf i'r Cyngor.

Yn ogystal â'r gyllideb arfaethedig o £113 miliwn i'w dirprwyo i ysgolion yn 2024-2025, mae'r Cyngor eisoes wedi gwario £21.6 miliwn ar waith adeiladu ac adnewyddu ysgolion fel rhan o'n Rhaglen Band A Moderneiddio Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif ac mae wedi ymrwymo dros dro i £19 miliwn arall fel rhan o'r Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, sydd newydd ei hailenwi.

Mae'r symiau hyn yn cynnwys gwariant cyfalaf untro dros nifer o flynyddoedd, gan gynnwys cyllid ar gyfer gwaith tir a seilwaith, gydag arian cyfatebol sylweddol gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r cysyniadau a gynigir yn seiliedig ar y galw a ragwelir am leoedd mewn ysgolion cynradd, ein cefnogaeth i hyrwyddo'r twf mewn addysg cyfrwng Cymraeg a'n dymuniad i greu capasiti ychwanegol i ddiwallu anghenion plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn Ysgol Heronsbridge. Mae'n debygol mai hwn fydd y maes gwariant cyfalaf mwyaf i'r Cyngor yn y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Cyngor nod tymor hwy i wneud y system ysgolion yn gyffredinol yn fwy effeithlon (er enghraifft, trwy wneud yn siŵr bod gennym y nifer cywir o leoedd ysgol ar gael yn y rhannau cywir o'r sir (gan gynnwys sicrhau digon o gapasiti ar gyfer y cynnydd a ragwelir yn y dyfodol mewn poblogaeth oedran ysgol)).

Mae amcanion llesiant y Cyngor yn blaenoriaethu cefnogi pobl agored i niwed a'u helpu i fod yn fwy hunangynhaliol. Mae ymyrraeth gynnar yn rhan bwysig o hyn – cymryd camau lle bynnag y bo modd i atal pobl rhag dod yn ddibynnol ar wasanaethau'r Cyngor. Yn ogystal â bod o werth cymdeithasol mawr i unigolion a chymunedau, mae'r dull hwn yn fwy cost effeithiol yn y tymor hwy. Gall ymyrraeth lwyddiannus ar oedran cynnar ac yn gynnar atal anghenion rhag gwaethygu a bod angen cymorth mwy costus a chymhleth yn nes ymlaen.

3.4.1.1 Refeniw addysg a chymorth i deuluoedd: gwasanaethau a ddarperir

Cyllideb Net 2023/2024 £	ADDYSG A CHYMORTH I DEULUOEDD	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Dysgu	
6,598,760	Anghenion Dysgu Ychwanegol	6,830,460
60,160	Dysgu Oedolion yn y Gymuned	-
6,658,920	Is-gyfanswm	6,830,460
	Partneriaeth Strategol a Chomisiynu	
803,590	Gwasanaeth Ieuenctid	1,296,230
2,379,260	Cymorth i Deuluoedd	2,536,940
3,182,850	Is-gyfanswm	3,833,170
	Cymorth Busnes	
10,385,120	Cymorth Busnes	12,240,720
400,730	Iechyd a Diogelwch	363,080
10,785,850	Is-gyfanswm	12,603,800
	Cymorth i Ysgolion	
610,970	Gwella Ysgolion	574,780
67,650	Gwasanaeth Cerdd Ysgolion	(14,210)
678,620	Is-gyfanswm	560,570
	Moderneiddio Ysgolion	
3,772,770	Moderneiddio Ysgolion	3,874,280
3,772,770	Is-gyfanswm	3,874,280
	Cymorth i Grwpiau Agored i Niwed	
792,210	Cymorth i Grwpiau Agored i Niwed	762,840
792,210	Is-gyfanswm	762,840
	Rheoli Strategol	
1,828,780	Rheoli Strategol	1,751,880
1,828,780	Is-gyfanswm	1,751,880
	Cyllidebau Ysgolion Dirprwyedig	
109,788,000	Cyllidebau Ysgolion Unigol	113,268,000
109,788,000	Is-gyfanswm	113,268,000
137,488,000	Cyfanswm: Addysg a Chymorth i Deuluoedd	143,485,000

3.4.1.2 Refeniw addysg a chymorth i deuluoedd: math o wariant

Cyllideb Net 2023/2024 £	ADDYSG GANOLOG A CHYMORTH I DEULUOEDD	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflogeion	
3,163,930	Athrawon	2,909,470
272,050	Prif Swyddogion	283,940
13,713,380	Swyddogion	13,357,780
306,010	Arweinwyr Ieuencid	320,850
443,390	Swyddogion Soulbury	442,800
25,000	Staff Asiantaeth	25,000
960,270	Hyfforddiant Staff a Chostau Pensiwn Hanesyddol	943,460
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
175,500	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	21,500
15,000	Cynnal a Chadw'r Tir	-
20,770	Costau Ynni	20,770
96,850	Rhenti	62,050
10,840	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	10,840
1,440	Gwasanaethau Dŵr	1,440
2,100	Cyflenwadau Domestig a Glanhau	2,100
26,450	Costau Adeiladau a Rennir	14,000
2,800	Yswiriant Safleoedd	2,800
23,170	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	22,620
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
10,700	Costau Trafnidiaeth Uniongyrchol	10,700
29,170	Llogi Gwasanaethau Fflyd	34,070
7,845,930	Llogi Contract a Lesio Gweithredol	9,647,000
6,330	Trafnidiaeth Gyhoeddus	5,700
140,160	Lwfans Ceir	106,430

Cyllideb Net 2023/2024 £	ADDYSG GANOLOG A CHYMORTH I DEULUOEDD (parhad)	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
461,430	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	443,650
1,825,860	Arlwyo	1,819,150
11,760	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	11,760
71,750	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	60,870
4,720	Hysbysebu	4,240
738,240	Grantiau a Thanysgrifiadau	718,560
189,840	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	172,890
60,190	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	58,530
6,110	Treuliau Staff	3,900
1,253,190	Grantiau Blynyddoedd Cynnar a Darpariaeth ADY	1,786,740
50	Yswiriant	50
2,643,330	Costau Refeniw Menter Cyllid Preifat Maesteg	2,750,430
	Taliadau Trydydd Parti	
1,699,170	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	1,622,490
1,526,250	Sefydliadau Gwirfoddol	2,026,250
54,230	Contractwyr Allanol	54,230
	Gwasanaethau Cymorth	
600	Gweinyddiaeth Adrannol	600
	Costau Ariannu Cyfalaf	
907,960	Ad-daliadau Benthycu Darbodus	900,960
38,745,920	Cyfanswm Gwariant	40,680,620
	Incwm	
(4,821,700)	Grantiau	(4,269,550)
(1,234,100)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(1,229,190)
(3,819,830)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(3,843,330)
(1,170,290)	Ailgodi Taliadau i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(1,121,550)
(11,045,920)	Cyfanswm Incwm	(10,463,620)
27,700,000	Cyfanswm: Addysg Ganolog a Chymorth i Deuluoedd	30,217,000

3.4.1.3 Cyllideb refeniw ysgolion: math o wariant

Math o Ysgol	Cyllideb Net 2024/2025 £
Cynradd	54,965,050
Uwchradd	47,382,470
Arbennig	10,920,480
Cyfanswm	113,268,000

Cyllideb Net 2023/2024 £	CYLLIDEBAU YSGOLION DIRPRWYEDIG	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflogeion	
79,005,050	Athrawon	82,176,510
28,645,050	Swyddogion	28,767,090
80,300	Arweinwyr Ieuenctid	80,300
1,751,020	Staff Asiantaeth	1,751,020
108,200	Treuliau Gweithwyr Anuniongyrchol	108,200
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
1,226,500	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	1,226,500
186,520	Cynnal a Chadw'r Tir	186,520
2,358,690	Costau Ynni	2,358,690
79,000	Rhenti	79,000
2,079,880	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	2,245,880
333,930	Gwasanaethau Dŵr	333,930
138,400	Gosodiadau a Ffitiadau	138,400
797,700	Cyflenwadau Domestig a Glanhau	797,700
34,300	Yswiriant Safleoedd	34,300
88,000	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	88,000
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
30,950	Costau Trafnidiaeth Uniongyrchol	30,950
500	Llogi Gwasanaethau Fflyd	500
187,500	Llogi Contract a Lesio Gweithredol	187,500
4,680	Trafnidiaeth Gyhoeddus	4,680
15,700	Yswiriant Trafnidiaeth	15,700
29,600	Lwfans Ceir	29,600

Cyllideb Net 2023/2024 £	CYLLIDEBAU YSGOLION DIRPRWYEDIG (parhad)	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
3,336,900	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	3,336,900
4,689,160	Arlwyo	4,709,660
2,700	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	2,700
329,100	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	329,100
7,000	Hysbysebu	7,000
28,800	Grantiau a Thanysgrifiadau	28,800
153,700	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	153,700
1,081,500	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	1,081,500
2,705,560	Cytundebau Lefel Gwasanaeth	2,705,560
8,900	Ffioedd Cynadleddau	8,900
79,100	Yswiriant	79,100
	Taliadau Trydydd Parti	
20,000	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	20,000
1,382,100	Contractwyr Allanol	1,382,100
200	Priffyrdd - Diogelwch a Chymhorthion	200
	Taliadau Trosglwyddo	
83,800	Grantiau Dillad	83,800
131,089,990	Cyfanswm Gwariant	134,569,990
	Incwm	
(15,939,320)	Grantiau	(16,039,320)
(1,491,060)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(1,425,760)
(3,738,470)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(3,704,270)
(8,300)	Llog	(8,300)
(90,500)	Ailgodi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(90,000)
(34,340)	Trosglwyddiadau wedi'u Clustnodi sy'n Gysylltiedig â Chronfeydd Wrth Gefn	(34,340)
(21,301,990)	Cyfanswm Incwm	(21,301,990)
109,788,000	Cyfanswm: Cyllidebau Ysgolion Dirprwyedig	113,268,000

3.4.2 Trosolwg o wasanaethau cymdeithasol a llesiant

Ar ôl Addysg, maes gwariant mwyaf y Cyngor yw gofal cymdeithasol. Mae gofal cymdeithasol yn cynnwys gwaith cymdeithasol a gofal cymdeithasol i blant ac oedolion sydd ag anghenion gofal a chymorth. Mae'r gwaith lles ac atal yn cynnwys y partneriaethau gyda Halo ac Awen ar gyfer gwasanaethau hamdden a diwylliant yn y fwrdeistref sirol. O fewn y Gyfarwyddiaeth mae'r canolbwynt ar gefnogi'r rhai mwyaf agored i niwed, diogelu ac amddiffyn pobl rhag niwed, cefnogi eu lles a'u cysylltiadau, ac ymarfer gwaith cymdeithasol o safon uchel. Mae'r gyfarwyddiaeth yn gweithio gyda phartneriaid i sicrhau bod anghenion pobl yn cael eu hateb drwy waith atal lle bo modd, sydd, pan fydd yn gweithio'n dda, yn golygu bod gwasanaethau gofal cymdeithasol statudol yn medru canolbwyntio ar y rhai sydd â'r lefel uchaf o anghenion. Mae'r Gyfarwyddiaeth yn parhau i weithio gydag eraill i ddatblygu'r dewisiadau mwyaf effeithiol o ran darparu gwasanaeth, ac mae hyn yn cynnwys cymorth gwell ar gyfer atal, ymyrryd yn gynnar a lles gyda chanlyniadau gwell. Mae'r dull hwn yn cefnogi'r amcan llesiant o 'helpu pobl a chymunedau i fod yn fwy iach a gwydn' ac mae hefyd yn rhan o gynllun trawsnewid y Cyngor. Mae angen i strategaeth ariannol a strategaeth gwasanaeth gyd-redeg mewn maes lle mae'r gyllideb yn cael ei harwain gan anghenion a gall fod yn gyfnewidiol, yn enwedig wrth i'r angen am gymorth gynyddu yn sgil newidiadau demograffig, effaith hirdymor cyfnodau clo'r pandemig a'r argyfwng costau byw. Mae ein cynlluniau strategol yn canolbwyntio ar sefydlu modelau ymarfer sy'n seiliedig ar gryfderau a chynorthwyo unigolion, oedolion, plant a theuluoedd a gofawyr i fyw eu bywydau gorau, gan ddiogelu lle bo angen a gweithio gydag eraill er mwyn iddynt adlinio eu gwasanaethau i gael effaith ac atal angen rhag cynyddu.

Gwasanaeth sy'n cael ei arwain gan anghenion yw'r gwasanaeth cymdeithasol yn bennaf ac felly mae angen i strategaethau hirdymor y gweithlu, y gwasanaethau a'r agwedd ariannol gyd-redeg er mwyn galluogi pobl a theuluoedd i fyw'n dda ac yn rhyngddibynnol, mewn cysylltiad â'r bobl sy'n bwysig iddynt hwy a'u cymunedau. Dengys demograffeg fod pobl yn byw'n hirach, yn aml gyda chyflyrau mwy cymhleth nag erioed o'r blaen. Canlyniad hyn yw bod mwy o bobl yn byw yn y gymuned a fyddai o'r blaen wedi aros yn yr ysbyty neu wedi mynd i gartref gofal. Mae gofal cymdeithasol plant hefyd yn cael ei arwain gan anghenion a gall y pwysau ariannol i gwrdd â'r angen amrywio'n sydyn iawn. Caiff anghenion eu hateb a chanlyniadau personol eu cyflawni o fewn y cyllidebau sydd ar gael. Ar y cyfan mae'r Cyngor yn cynnig gwario cyfanswm o £104.6 miliwn ar wasanaethau gofal cymdeithasol a lles yn 2024-25.

3.4.2.1 Gwasanaethau cymdeithasol a llesiant: gwasanaethau a ddarperir

Cyllideb Net 2023/2024 £	GWASANAETHAU CYMDEITHASOL A LLESIANT	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Gofal Cymdeithasol i Oedolion	
26,065,158	Pobl Hŷn	29,543,450
5,574,350	Anabledd Corfforol Oedolion / Nam ar y Synhwyrâu	5,944,300
21,033,631	Anableddau Dysgu Oedolion	25,082,500
4,839,844	Anghenion Iechyd Meddwl Oedolion	5,399,000
239,350	Gwasanaethau Gwirfoddol i Oedolion ar Gamddefnyddio Sylweddau ac Iechyd Meddwl	815,290
5,211,840	Rheoli Llesiant, Gweinyddu Canolog a Hyfforddiant	4,327,950
62,964,173	Is-gyfanswm	71,112,490
	Atal a Llesiant	
5,696,460	Hamdden a Chwaraeon	5,819,460
5,696,460	Is-gyfanswm	5,819,460
	Gwasanaethau Plant	
24,130,367	Gwasanaethau Plant	27,643,050
24,130,367	Is-gyfanswm	27,643,050
92,791,000	Cyfanswm: Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant	104,575,000

3.4.2.2 Cyllideb gwasanaethau cymdeithasol a llesiant: math o wariant

Cyllideb Net 2023/2024 £	GWASANAETHAU CYMDEITHASOL A LLESIAINT	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflogeion	
482,800	Prif Swyddogion	590,310
42,903,660	Swyddogion	48,645,370
348,360	Treuliau Gweithwyr Anuniongyrchol	294,360
46,250	Gweithio Oddi Ar y Gyflogres (IR35)	43,780
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
386,890	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	386,890
25,000	Cynnal a Chadw'r Tir	17,000
43,190	Costau Ynni	43,190
251,650	Rhenti	253,250
5,970	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	15,970
16,950	Gwasanaethau Dŵr	16,950
1,000	Gosodiadau a Ffitiadau	1,000
17,450	Cyflenwadau Domestig a Glanhau	21,150
53,930	Costau Adeiladau a Rennir	53,930
166,850	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	167,250
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
62,540	Costau Trafnidiaeth Uniongyrchol	58,540
222,200	Llogi Gwasanaethau Fflyd	204,110
168,760	Llogi a Phrydlesu Cerbydau	168,760
20,770	Treuliau Teithio	20,420
618,320	Lwfans Ceir	461,060

Cyllideb Net 2023/2024 £	GWASANAETHAU CYMDEITHASOL A LLESIANT (parhad)	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
647,400	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	651,260
512,460	Arlwyo	556,460
26,300	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	24,650
86,330	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	80,500
30,000	Hysbysebu	30,000
945,280	Gwasanaethau a Ddefnyddiwyd a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill gan gynnwys rheolaeth chwaraeon	638,010
913,300	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	955,770
194,680	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	194,510
90,520	Cyflenwadau a Gwasanaethau Amrywiol	80,260
	Taliadau Trydydd Parti	
3,309,870	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	3,051,640
5,040,230	Sefydliadau Gwirfoddol	5,120,860
47,956,770	Prynu Pecynnau Gofal (Allanol)	54,767,000
5,174,120	Maethu, Mabwysiadu, Gorchmynion Gwarcheidiaeth Arbennig	5,306,140
219,040	Plant sy'n Derbyn Gofal, Gofal a Thaliadau Cymorth	219,040
5,977,370	Taliadau Uniongyrchol	7,011,330
	Costau Ariannu Cyfalaf	
145,000	Ad-daliadau Benthycu Darbodus	145,000
117,111,210	Cyfanswm Gwariant	130,295,720
	Incwm	
(4,593,730)	Incwm	(4,815,650)
(7,407,180)	Grantiau	(7,950,130)
(11,134,690)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(12,215,120)
(136,810)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(136,810)
(1,047,800)	Ailgoddi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(603,010)
(24,320,210)	Cyfanswm Incwm	(25,720,720)
92,791,000	Cyfanswm: Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant	104,575,000

3.4.3 Trosolwg o gymunedau

3.4.3.1 Adfywio

Er bod adfywio yn flaenoriaeth i'r Cyngor, mae gwasanaethau megis adfywio a datblygu economaidd, fel gwasanaeth dewisol, wedi gwneud gostyngiadau sylweddol i'w cyllidebau dros y blynyddoedd diwethaf. Mae'r Cyngor wedi cyflawni hyn drwy gyflogi llai o staff ond rhai mwy medrus, a chanolbwyntio gweithgarwch yn fwy cyfyng ar feysydd blaenoriaeth er mwyn cael yr effaith fwyaf bosibl. Wrth symud ymlaen, byddwn yn cydweithio'n gynyddol ar lefel y rhanbarth gyda'r Cyngorau eraill fydd yn rhan o'r Cydbwyllgor Corfforaethol newydd. Bydd gan hwn swyddogaeth strategol ym maes cynllunio, trafnidiaeth a datblygu economaidd. Bydd gwaith y Fargen Ddinesig yn parhau yn y Cydbwyllgor Corfforaethol.

Bydd y buddsoddiad hirdymor hwn yn parhau i dargedu codi ffyniant economaidd, cynyddu rhagolygon swyddi a gwella cysylltedd digidol a thrafnidiaeth. Er mwyn cael perthynas effeithiol â'r Cyd-Bwyllgor Corfforaethol (CJC) bydd y Cyngor yn cynnal cymaint â phosibl o'r buddsoddiad presennol yn ei dimau cynllunio trafnidiaeth, cynllunio gofodol ac adfywio i adlewyrchu'r cyfeiriad hwn.

Bydd y Cyngor yn gwario tua £2.8 miliwn y flwyddyn ar redeg y gwasanaethau hyn. Bydd y timau yma yn sicrhau bod prosiectau adfywio proffil uchel yn cael eu cyflawni'n llwyddiannus, gan gynnwys y prosiectau adfywio niferus ym Mhorthcawl a gweithredu'r Strategaeth Creu Lleoedd. Mae cynlluniau eraill yn cynnwys ailddatblygu Heol Ewenni ym Maesteg ar gyfer tai a chyflogaeth, lle mae gwaith adfer y safle yn cael ei ariannu drwy Grant Hyfywdra Tai o £3.5 miliwn gan Brifddinas-Ranbarth Caerdydd. At hynny, drwy ei rhaglen Metro, ac ar y cyd â Llywodraeth Cymru, mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn darparu'r prif fecanwaith ariannu ar gyfer prosiectau trafnidiaeth strategol mawr yn y rhanbarth. Mae prosiectau presennol yn cynnwys £3.8 miliwn ar gyfer cyfleuster bysiau Metrolink Porthcawl, fydd yn agor ym mis Ebrill 2024.

Bydd Cyfarwyddiaeth y Cymunedau yn parhau i redeg nifer o raglenni gwaith a ariennir drwy grantiau i gefnogi ein grwpiau mwyaf agored i niwed a'r rhai sydd bellaf oddi wrth gyflogaeth. Bydd hyn yn cynnwys hyfforddiant a sgiliau, a rhaglenni cymorth gwaith o dan raglen Cyflogadwyedd Pen-y-bont ar Ogwr. Mae'r Cyngor wedi derbyn dros £20 miliwn o'r Gronfa Ffyniant Gyffredin (SPF) i ymgymryd â rhaglenni amrywiol gyda phartneriaid ar draws y Sir dros y ddwy flynedd nesaf, gan gynnwys hyfforddiant a grantiau cychwyn busnes newydd. At hynny, gwnaed cais llwyddiannus i Gronfa Lefelu Llywodraeth y DU (LUF), ar gyfer adnewyddu Pafiliwn y Grand ym Mhorthcawl yn llwyr, a chadarnhawyd dyfarniad o £18 miliwn. Mae cais cynllunio wedi cael ei gyflwyno a rhagwelir y gallai'r prif waith adeiladu ar Bafiliwn y Grand ddechrau yn hydref 2024 gyda'r adeilad wedi ei gwblhau erbyn Ebrill 2026.

3.4.3.2 Tir y Cyhoedd (Y Gwasanaethau Stryd)

Mae gwaith Cyfarwyddiaeth y Cymunedau ar y parth cyhoeddus yn cael effaith uniongyrchol a gweladwy ar bawb. Mae hyn yn cynnwys ein gwaith i gynnal a chadw priffyrdd, parciau a mannau agored, glanhau ein strydoedd, a chasglu ein gwastraff a chael gwared arno.

Mae Pen-y-bont ar Ogwr yn gyson ymhlith y 2 awdurdod ailgylchu gwastraff sy'n perfformio orau yng Nghymru. Fodd bynnag, mae'r Cyngor wedi parhau i weld mwy o wastraff domestig cyffredinol oherwydd effaith y ffaith fod pobl yn parhau i weithio gartref. Disgwylwn wario tua £11 miliwn ar gasglu a chael gwared ar wastraff yn 2024-25 a bydd contract gwastraff interim newydd, sydd wedi ei osod i ddarparu'r newydd "Cynllun B" hyd at fis Mawrth 2026, yn defnyddio'r un cerbydau a dull casglu â'r darparwr gwasanaeth blaenorol, Kier.

Her fawr i'r Cyngor yw sut i barhau i gwrdd â disgwyladau'r cyhoedd am lawer o wasanaethau gweladwy a diriaethol iawn pan mae'r gostyngiad yng nghyllideb gyffredinol y Cyngor yn anochel yn golygu na fydd y Cyngor yn gallu darparu'r gwasanaethau hyn i'r un lefel ac mor aml. Mae arbedion cost penodol a nodwyd, fydd yn herio disgwyladau'r cyhoedd ar gyfer blwyddyn 2024-25, yn cynnwys cau Canolfannau Ailgylchu Cymunedol am un diwrnod yr wythnos, a ddechreuodd ym mis Chwefror 2024 a'r cynnig i godi tâl mewn meysydd parcio ar gyfer deiliaid Bathodynnau Glas o Haf 2024.

Byddwn hefyd yn parhau i ddatblygu ffyrdd gwahanol o ddarparu a chynnal gwasanaethau gan gynnwys mwy o gydweithredu a hynny'n fwy effeithiol ac annog eraill i weithio gyda ni neu gymryd cyfrifoldeb yn uniongyrchol am wasanaethau. Bydd hyn, mewn rhai achosion, drwy ddull hyblyg o drosglwyddo asedau cymunedol (CAT), gan sicrhau bod cyngor priodol a buddsoddiad cyfalaf (o'r gronfa CAT yn y rhaglen gyfalaf) a chymorth refeniw (o gronfa cymorth clybiau chwaraeon) ar gael.

3.4.3.3 Cymunedau: gwasanaethau a ddarperir

Cyllideb Net 2023/2024 £	CYMUNEDAU	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Landlord Corfforaethol	
81,660	Rheoli Landlord Corfforaethol	87,190
724,290	Cyfanswm Rheoli Cyfleusterau	696,573
1,907,820	Rheoli Asedau Strategol	1,806,327
94,470	Dylunio a Darparu Cyfalaf	48,790
118,390	Trosglwyddo Asedau Cymunedol	109,000
2,926,630	Is-gyfanswm	2,747,880
	Rheoli Strategol	
275,970	Rheoli Strategol	279,440
275,970	Is-gyfanswm	279,440
	Gwasanaethau Cynllunio a Datblygu	
(204,170)	Rheoli Datblygu	(82,830)
1,074,190	Cynllunio Datblygu	907,310
76,800	Rheoli Adeiladu	81,840
(272,400)	Polisiau a Datblygiad Priffyrdd	(274,590)
674,420	Is-gyfanswm	631,730
	Adfywio Strategol	
92,210	Cadwraeth a Dylunio	115,740
1,455,480	Prosiectau a Dulliau Adfywio	680,750
134,610	Cyllid Adfywio ac Ymgysylltu	136,200
1,682,300	Is-gyfanswm	932,690
	Yr Economi, Adnoddau Naturiol a Chynaliadwyedd	
599,800	Ymateb i'r Newid yn yr Hinsawdd	581,050
240,330	Rheoli Cefn Gwlad	226,000
557,940	Cadernid a Thwf Economaidd	456,640
167,900	Cyflogadwyedd a Mentergarwch	77,090
94,550	Gwasanaethau Morol ac Arfordirol	71,730
1,660,520	Is-gyfanswm	1,412,510

Cyllideb Net 2023/2024 £	CYMUNEDAU (parhad)	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Strydoedd Glanach a Rheoli Gwastraff	
33,740	Cyfleusterau Cyhoeddus	0
440,740	Gorfodaeth	447,430
1,657,910	Glanhau Arall	1,779,490
3,789,040	Gwaredu Gwastraff	3,873,860
5,940,670	Casglu Gwastraff	6,830,620
11,862,100	Is-gyfanswm	12,931,400
	Priffyrdd a Mannau Gwyrdd	
8,015,820	Priffyrdd	8,282,770
134,540	Gwasanaethau Fflyd	156,440
753,060	Traffig a Thrafnidiaeth	810,230
101,150	Gwasanaethau Peirianeg	125,290
2,458,490	Parciau, Meysydd Chwarae a Gwasanaethau Profedigaeth	2,393,343
11,463,060	Is-gyfanswm	11,768,073
30,545,000	Cyfanswm: Cymunedau	30,703,723

3.4.3.4 Cyllideb cymunedau: math o wariant

Cyllideb Net 2023/2024 £	CYMUNEDAU	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflogeion	
273,430	Prif Swyddogion	659,020
18,100,730	Swyddogion	21,092,353
496,860	Staff Asiantaeth	503,530
10,220	Treuliau Gweithwyr Anuniongyrchol	12,720
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
1,817,450	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	1,892,860
190,260	Cynnal a Chadw'r Tir	170,220
551,310	Costau Ynni	630,830
524,210	Rhenti	500,110
877,990	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	797,480
109,710	Gwasanaethau Dŵr	109,590
8,550	Gosodiadau a Fftiadau	7,150
320,130	Cyflenwadau Domestig a Glanhau	322,950
2,500	Costau Adeiladau a Rennir	2,500
14,050	Yswiriant Safleoedd	14,050
59,570	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	74,117
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
1,012,820	Costau Trafnidiaeth Uniongyrchol	1,025,780
184,810	Llogi Gwasanaethau Fflyd	176,870
4,625,860	Tocynnau Teithio Consesiynol a Grantiau Trafnidiaeth	4,628,520
4,700	Trafnidiaeth Gyhoeddus	4,700
550,450	Lwfans Ceir	455,360
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
2,086,120	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	2,088,690
20,510	Arlwyo	7,400
24,630	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	17,250
97,080	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	82,860
160,320	Hysbysebu	101,490
666,960	Grantiau a Thanysgrifiadau	620,683
2,524,380	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	3,809,650
252,450	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	263,850
7,800	Treuliau Staff e.e. ffioedd cynadleddau	2,500
276,010	Cyflenwadau a Gwasanaethau Amrywiol	417,760

* Yn adlewyrchu adlinio cyllideb Prif Swyddogion

* Cynnydd oherwydd swyddi ychwanegol a ariennir gan grant

Cyllideb Net 2023/2024 £	CYMUNEDAU (parhad)	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Taliadau Trydydd Parti	
150,930	Sefydliadau Gwasanaethau Uniongyrchol (DLO)	153,400
159,960	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	175,720
101,220	Sefydliadau Gwirfoddol	101,320
16,373,800	Contractwyr	17,675,860
1,028,490	Priffyrdd - Strwythurol	787,930
170,350	Priffyrdd - Cylchol	75,700
161,580	Priffyrdd - Diogelwch a Chymhorthion	161,580
229,910	Priffyrdd - Cynnal a Chadw'r Gaeaf	289,910
801,260	Priffyrdd - Goleuadau Stryd	801,260
25,220	Priffyrdd - Arolygon Technegol	30,220
	Gwasanaethau Cymorth	
25,000	Gweinyddiaeth Adrannol	25,000
	Costau Ariannu Cyfalaf	
2,485,650	Treuliau Rheoli Dyledion	1,828,540
250	Prydlesoedd Cyllid	
57,565,490	Cyfanswm Gwariant	62,599,283
	Incwm	
(5,191,600)	Grantiau	(8,903,410)
(104,160)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(182,120)
(14,452,340)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(14,537,430)
(150)	Llog	0
(4,453,580)	Ailgodi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(5,054,130)
(2,818,660)	Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	(3,218,470)
(27,020,490)	Cyfanswm Incwm	(31,895,560)
30,545,000	Cyfanswm: Cymunedau	30,703,723

3.4.4 Trosolwg y Prif Weithredwr

3.4.4.1 Mae'r maes gwasanaeth yn chwarae rhan allweddol fel darparwr gwasanaethau rheng flaen (e.e. Treth y Cyngor, Budd-daliadau a Thai) a gwasanaethau cymorth mewnol ar draws y Cyngor. Mae nifer o doriadau arfaethedig yn y gyllideb ar gyfer 2024-25 a bydd pob un ohonynt yn ei gwneud yn fwy anodd cefnogi gwasanaethau rheng flaen ac yn fwy anodd lleihau amseroedd ymateb, gan olygu bod angen canolbwyntio mwy ar flaenoriaethau.

Cyflawnir y swyddogaethau canlynol o fewn y maes gwasanaeth:

- **Cyllid**

Mae gan y Cyngor dîm canolog sy'n rheoli holl reolaeth ariannol y Cyngor. Mae'r gwasanaeth yn cyflawni rhai gofynion cyfreithiol penodol sy'n sicrhau tryloywder ac atebolrwydd yn y ffordd y mae arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio. Bydd yr adran gyllid yn ceisio gwella a mireinio prosesau busnes ymhellach er mwyn bod yn fwy effeithlon a hefyd gwrrd â newidiadau deddfwriaethol.

- **Archwilio Mewnol**

Caiff ein Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol ei ddarparu gan gydwasanaeth yr ydym yn ei rannu gyda Chynghorau Bro Morgannwg a Merthyr. Mae'r gwasanaeth yn cynnal gwiriadau ac ymchwiliadau rheolaidd i sicrhau bod y Cyngor yn dal i lywodraethu'n dda - yn enwedig o ran atebolrwydd priodol am arian ac adnoddau eraill. Bydd y gwasanaeth hefyd yn gwneud darnau o waith untro arbenigol os bydd angen. Mae lefel y gwasanaeth sydd i gael ei ddarparu gan y gwasanaeth ar y cyd yn 2024-25 wedi cael ei adolygu.

- **Adnoddau Dynol (AD) a Datblygiad Sefydliadol (OD)**

Gyda thros 6,000 o weithwyr, yn cynnwys ysgolion, mae ar y Cyngor angen gwasanaeth adnoddau dynol pwrpasol. Prif rôl y gwasanaeth yw darparu cyngor proffesiynol, arweiniad a chefnogaeth i reolwyr a staff ar ystod eang o faterion Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol yn ogystal â darparu gwasanaethau AD ar gyfer talu cyflogau, pensiwn, contractau a gweinyddu absenoldeb. Mae gwasanaethau eraill yn cynnwys hyfforddi a datblygu, recriwtio a chadw, datblygu sgiliau gweithwyr yn ogystal â 'meithrin ein gweithwyr ein hunain' drwy ein cynlluniau i Raddedigion a Phrentisiaethau.

Gan weithio'n agos gyda'n hundebau llafur cydnabyddedig, rydym yn cynnal trefniadau cysylltu cadarnhaol a thryloyw gyda'r gweithwyr.

Yn gyffredinol, mae'r problemau gweithlu sylweddol y mae'r Cyngor yn eu hwynebu wedi arwain at gynnydd sylweddol yn y galw am y gwasanaethau hyn; mae hyn yn debygol o barhau i'r flwyddyn ariannol newydd wrth i dimau gael eu hailstrwythuro ac ystyried ffyrdd newydd o weithio.

- **TGCh**

Rydym yn parhau i fuddsoddi mewn awtomeiddio a digideiddio gwasanaethau yn unol â'n Strategaeth Ddigidol a gymeradwywyd ac mae gwaith yn mynd ymlaen i nodi meysydd blaenoriaeth drwy'r Rhaglen Trawsnewid Digidol. Bydd hyn yn gymorth i gyflawni arbedion yn y blynyddoedd i ddod, drwy ddatblygu a digideiddio prosesau llawn gwybodaeth, gan ryddhau capasiti a gwneud arbedion effeithlonrwydd.

Mae'r gwasanaeth TGCh yn cynorthwyo'r Rhaglen Trawsnewid Digidol, gan gefnogi newidiadau ar draws ystod o wasanaethau sydd yn eu tro yn gwneud arbedion neu welliannau yn bosibl drwy weithio mwy hyblyg neu ffyrdd newydd o gael mynediad at wasanaethau. Mae'r Cyngor yn gwario tua £5 miliwn ar ei ddarpariaeth gwasanaethau TGCh i gefnogi prif weithgareddau'r Cyngor a'r ysgolion. Mae'r gwasanaeth TGCh wedi canolbwyntio ar ddatblygu staff drwy'r rhaglen brentisiaeth ar y cyd ag AD, gan ddatblygu sgiliau a gwneud dilyniant gyrfa fewnol yn bosibl.

- **Tai ac Adfywio Cymunedol**

Mae'r gwasanaeth wedi ymateb i heriau Covid-19 a chanllawiau newydd a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â chyflwyniadau digartrefedd ac mae eisoes wedi cydnabod y rhain fel pwysau cyllidebol ar y Cyngor. Y nod yw darparu llety dros dro i bobl sydd mewn angen, er mwyn lleihau nifer y bobl ddigartref ar y stryd. Mae'r gwasanaeth wedi gweld twf esbonyddol yn y galw am wasanaethau digartrefedd a chynnydd sylweddol yn nifer y bobl mewn llety dros dro, o 232 o deuluoedd a 436 o unigolion yn cael eu cynnal ym mis Tachwedd 2022 i 299 o deuluoedd a 559 o unigolion ym mis Tachwedd 2023.

Nid oes gan y Cyngor ei stoc tai ei hun ond mae'n cadw nifer o swyddogaethau statudol sy'n ymwneud â delio â'r angen am dai a mynd i'r afael â digartrefedd.

Mae'r gwasanaeth yn gyfrifol am weinyddu Grant Cyfleusterau gorfodol i'r Anabl, sydd â'r nod o gadw pobl i fyw mor annibynnol â phosibl yn eu cartrefi eu hunain.

Mae'r gwasanaeth hefyd yn gweinyddu'r Grant Cymorth Tai gan Lywodraeth Cymru (£7.8 miliwn). Mae'r gweithgareddau cymorth a ariennir yn cynnwys gwasanaethau i bobl sy'n dioddef cam-drin domestig, problemau iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau, anabledau dysgu, llety i bobl ifanc a phobl ag anghenion cymorth iechyd meddwl. Maent hefyd yn cynnwys cymorth arall sy'n ymwneud â thai i bobl sydd angen cymorth i gael mynediad at lety neu gymorth i gadw'u llety'n llwyddiannus.

Bydd yr Adran Dai yn parhau i fabwysiadu dull strategol o atal digartrefedd a'r ddarpariaeth ar ei gyfer drwy weithio gyda Llywodraeth Cymru a sefydliadau partner. Mae gwaith yn mynd yn ei flaen gyda Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig i gefnogi datblygiadau tai newydd a bydd yr adran dai yn parhau i ddefnyddio'r Grant Tai Cymdeithasol yn effeithiol i gynyddu'r cyflenwad o dai cymdeithasol.

- **Gwasanaethau Cyfreithiol**

Mae angen i'r Cyngor gynnal cefnogaeth gyfreithiol effeithiol ar gyfer ei holl wasanaethau. Ar adeg pan mae'r Cyngor yn ceisio trawsnewid gwasanaethau mae'n bwysig creu'r newidiadau hyn yn gyfreithlon. Mae'r gwasanaeth hefyd yn cefnogi gwasanaethau rheng flaen yn uniongyrchol megis Addysg a Gwasanaethau Cymdeithasol, ac fe'i darperir gan gyfuniad o staff mewnol parhaol ynghyd ag arbenigedd allanol pan fo angen. Mae bron i hanner ein tîm cyfreithiol mewnol yn canolbwyntio'n benodol ar achosion amddiffyn plant. Mae'r achosion hyn wedi cynyddu mewn nifer a chymhlethdod dros y blynyddoedd diwethaf.

- **Gwasanaethau Democrataidd**

Mae'r Cyngor yn sefydliad democrataidd gyda 51 o aelodau etholedig (Cynghorwyr) sy'n gwneud penderfyniadau, yn gosod cyfeiriad polisi ac yn goruchwyllo perfformiad cyffredinol y Cyngor. Pennir nifer yr aelodau etholedig ym mhob awdurdod yn annibynnol. Caiff eu tâl hefyd ei bennu gan banel annibynnol. Mae tîm y Gwasanaethau Democrataidd yn cefnogi pob Aelod ac yn sicrhau bod trefniadau priodol ar waith i gydymffurfio â gofynion deddfwriaethol.

- **Caffael**

Mae gan y Cyngor dîm canolog sy'n darparu cymorth caffael ar draws yr ystod o wasanaethau a ddarparwn. Mae caffael effeithiol yn hanfodol i sicrhau gwerth da am arian ar draws y Cyngor. Mae'r tîm canolog yn gweithio gyda gwasanaethau i sicrhau arbedion ar draws y gorfforaeth lle bo'n briodol. Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu Strategaeth Gaffael Gorfforaethol sy'n cefnogi nifer o flaenoriaethau corfforaethol. Mae cynnydd parhaus yng nghostau nwyddau a gwasanaethau oherwydd pwysau chwyddiant, cynnydd mewn costau tanwydd a phrinder yn y gadwyn gyflenwi. Mae llawer o dendrau yn cael eu dychwelyd sydd dros y gyllideb gymeradwy sy'n arwain at waith ychwanegol i ail-redeg y broses.

- **Gwasanaethau Rheoleiddio**

Mae hwn yn wasanaeth ar y cyd gyda Chynghorau Dinas Bro Morgannwg a Chaerdydd, a bydd Pen-y-bont ar Ogwr yn cyfrannu tua £1.9 miliwn tuag at grŵp o wasanaethau sy'n cynnwys Safonau Masnach, Iechyd yr Amgylchedd, Iechyd Anifeiliaid a Thrwyddedu (Alcohol, Gamblo, Diogelwch mewn Meysydd Chwaraeon, Tacsis ac yn y blaen). Mae'r gwasanaethau hyn i gyd yn sicrhau, mewn gwahanol ffyrdd, bod y cyhoedd yn cael ei amddiffyn.

- **Cofrestryddion**

Mae'r Cyngor yn gweithredu gwasanaeth Cofrestrydd sy'n ymdrin yn bennaf â chofrestru Genedigaethau, Priodasau a Marwolaethau. Mae'r gwasanaeth hefyd yn cynnal seremonïau Partneriaeth Sifil a Dinasyddiaeth ac yn darparu cyfleuster tystysgrifau newydd.

- **Treth y Cyngor a Budd-daliadau**

Mae'r gwasanaeth trethu yn casglu dros £112 miliwn mewn treth gyngor oddi wrth dros 66,000 o deuluoedd ar draws y fwrdeistref sirol ar ran y Cyngor, Heddlu De Cymru a'n Cyngorau Tref a Chymuned. Effeithiwyd ar ein cyfraddau casglu yn y blynyddoedd diwethaf, yn gyntaf gan bandemig Covid-19, yna gan yr argyfwng costau byw. Rydym yn benderfynol o adennill y lefel uchel o gasglu a gyrhaeddwyd cyn 2020, ond rydym hefyd yn achub ar y cyfle i leihau cost rhedeg y gwasanaeth, drwy gynnig gwasanaethau ar-lein.

Yn unol â llawer o Awdurdodau Lleol eraill yng Nghymru, mae'r Cyngor wedi adolygu ei sefyllfa o ran premiymau Treth y Cyngor. Cyflwynwyd premiwm Treth y Cyngor ar eiddo gwag a daeth hwn i rym ar 1 Ebrill 2023 tra mae premiwm Treth y Cyngor ar ail gartrefi yn cael ei roi ar waith o 1 Ebrill 2024.

Ariennir budd-daliadau gan lywodraeth ganolog y DU, ond cyfrifoldeb y Cyngor yw gweinyddu Budd-dal Tai a Chynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor. Mae'r Gwasanaeth Budd-daliadau hefyd yn gweinyddu ceisiadau am Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, Cinio Ysgol Am Ddim a Grantiau Gwisg Ysgol Gwahanol.

3.4.4.2 Prif weithredwr: Gwasanaethau a ddarperir

Cyllideb Net 2023/2024 £	PRIF WEITHREDWR	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Uned y Prif Weithredwr	
481,370	Uned y Prif Weithredwr	488,590
481,370	Is-gyfanswm	488,590
	Cyllid	
270,670	Archwiliad mewnol	243,670
3,618,320	Cyllid	3,538,740
44,010	Perfformiad	0
3,933,000	Is-gyfanswm	3,782,410
	Adnoddau Dynol / Datblygu Sefydliadol	
2,103,540	Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol	1,869,280
2,103,540	Is-gyfanswm	1,869,280
	Partneriaethau	
425,950	Trawsnewid	439,730
1,814,370	Gwasanaethau Cwsmeriaid ac Ymgysylltu	1,663,500
2,240,320	Is-gyfanswm	2,103,230

Cyllideb Net 2023/2024 £	PRIF WEITHREDWR (parhad)	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyfreithiol, Democrataidd a Rheoleiddiol	
2,057,540	Gwasanaethau Cyfreithiol	2,154,130
1,828,050	Gwasanaethau Democrataidd	1,807,420
307,950	Caffael	264,950
1,405,270	Gwasanaethau Rheoleiddio	1,478,910
5,598,810	Is-gyfanswm	5,705,410
	TGCh	
4,000,860	TGCh	3,766,370
4,000,860	Is-gyfanswm	3,766,370
	Etholiadau	
132,060	Etholiadau	175,860
132,060	Is-gyfanswm	175,860
	Tai a Digartrefedd	
4,121,710	Tai ac Adfywio Cymunedol	3,487,830
4,121,710	Is-gyfanswm	3,487,830
	Cymorth Busnes	
1,391,330	Uned Fusnes	1,046,020
1,391,330	Is-gyfanswm	1,046,020
24,003,000	Cyfanswm: Prif Weithredwr	22,425,000

3.4.4.3 Cyllideb y Prif Weithredwr: math o wariant

Cyllideb Net 2023/2024 £	PRIF WEITHREDWR	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflogeion	
194,570	Prif Weithredwr	201,390
387,740	Prif Swyddogion	401,270
18,393,360	Swyddogion	17,294,200
1,297,110	Aelodau	1,348,250
6,000	Staff Asiantaeth	6,000
3,060	Hyfforddiant Staff	3,060
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
20,500	Gwaith Atgyweirio a Chynnal a Chadw	20,500
12,010	Costau Ynni	12,010
5,400	Rhenti	5,400
2,290	Ardrethi Busnes / Y Dreth Gyngor	2,290
100	Gwasanaethau Dŵr	100
1,070	Gosodiadau a Ffitiadau	1,070
4,080	Costau Adeiladau a Rennir	4,080
15,710	Costau Eraill sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	15,710
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
59,330	Costau Rhedeg Cerbydau Uniongyrchol gan Gynnwys Atgyweiriadau a Milltiroedd	59,330
22,500	Llogi a Phrydlesu Cerbydau	22,500
7,160	Treuliau Teithio	7,160
40,950	Lwfans Ceir	19,500
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
204,640	Offer, Deunyddiau a Dodrefn	208,640
910	Arlwyo	910
770	Dillad, Gwisgoedd, Golchdy	770
206,560	Argraffu, Deunydd Ysgrifennu ac ati.	221,560
43,170	Hysbysebu	43,170
160,350	Grantiau a Thanysgrifiadau	171,200
1,640,230	Gwasanaethau a Ddefnyddir a Gwasanaethau Proffesiynol Eraill	1,945,360
3,101,240	Cyfathrebu / Cyfrifiadura	2,909,790
1,100	Treuliau Staff e.e. ffioedd cynadleddau	1,100
3,328,410	Atebion Tai, Meddalwedd a Datblygu	2,781,410
5,000	Maer – Cronfa Lletygarwch	5,000

Cyllideb Net 2023/2024 £	PRIF WEITHREDWR (parhad)	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Taliadau Trydydd Parti	
2,141,070	Awdurdodau Lleol a Chydbwyllgorau Eraill	2,254,710
195,790	Sefydliadau Gwirfoddol	194,280
6,196,070	Cefnogi Pobl a Chontractwyr Allanol	6,187,070
41,199,230	Budd-daliadau Tai	33,364,230
78,897,480	Cyfanswm Gwariant	69,713,020
	Incwm	
(50,193,530)	Grantiau	(42,345,070)
(1,290,470)	Ad-daliadau a Chyfraniadau Eraill	(1,328,470)
(1,126,740)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	(1,302,740)
(1,673,700)	Ailgodi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(1,701,700)
(610,040)	Ailgodi Tâl i Bennaeth Cyfrif Refeniw Arall	(610,040)
(54,894,480)	Cyfanswm Incwm	(47,288,020)
24,003,000	Cyfanswm: Prif Weithredwr	22,425,000

3.4.5 Cyllidebau ar draws y Cyngor

3.4.5.1 Mae Cyllidebau ar draws y Cyngor yn cynrychioli'r elfennau hynny o wariant sy'n berthnasol i'r Cyngor drwyddo draw ac na ellir eu priodoli'n uniongyrchol i unrhyw wasanaeth penodol.

Cyllideb Net 2023/2024 £	AR DRAWS Y CYNGOR	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyllidebau ar draws y Cyngor	
7,203,000	Cyllid Cyfalaf	7,052,110
9,557,000	Ardollau	10,384,860
23,043,227	Swyddogaethau Corfforaethol Eraill	24,628,724
16,054,000	Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	16,054,000
1,363,000	Premiymau Yswiriant	1,363,000
57,220,227	Cyfanswm: Ar Draws y Cyngor	59,482,694

3.4.5.3 Cyllideb ar draws y Cyngor: math o wariant

Cyllideb Net 2023/2024 £	CYLLIDEBAU AR DRAWS Y CYNGOR	Cyllideb Net 2024/2025 £
	Cyflogeion	
430,000	Cyn-gostau Pensiwn Cyngor Sir Morgannwg Ganol	430,000
	Gwariant sy'n Gysylltiedig â Safleoedd	
420,000	Cynnal a Chadw Adeiladau	420,000
465,000	Yswiriant Eiddo	445,000
	Costau sy'n Gysylltiedig â Thrafnidiaeth	
123,000	Yswiriant Trafnidiaeth	97,000
	Cyflenwadau a Gwasanaethau	
47,000	Hysbysebu	47,154
280,000	Ffioedd Mewnol Cynnal a Chadw Adeiladau a Ffioedd Rheoli Hawliadau Yswiriant	285,000
21,924,927	Darpariaethau a gedwir yn ganolog ar gyfer codiadau cyflog a phrisiau a chostau eraill na ellir eu hosgoi	23,690,270
304,000	Rhyddhad Dewisol Ardreth Annomestig Genedlaethol	204,000
650,000	Ardoll Prentisiaethau	750,000
443,000	Premiymau Yswiriant	379,000
	Taliadau Trydydd Parti	
8,907,000	Ardollau (gan gynnwys Ardoll y Gwasanaeth Tân)	9,634,860
	Taliadau Trosglwyddo	
16,054,000	Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	16,054,000
	Costau Ariannu Cyfalaf	
5,227,940	Taliadau Llog	5,167,050
2,918,060	Isafswm Darpariaeth Refeniw	3,253,910
58,193,927	Cyfanswm Gwariant	60,857,244
	Incwm	
(25,000)	Derbyniadau Cwsmeriaid / Cleientiaid	-
(943,000)	Llog	(1,368,850)
(5,700)	Ailgodi Tâl i Gyfarwyddiaethau Eraill (Mewnol)	(5,700)
(973,700)	Cyfanswm Incwm	(1,374,550)
57,220,227	Cyfanswm: Gwasanaethau Ar Draws y Cyngor	59,482,694

Adran 4

**Cyllideb gyfalaf
2024-25**

Adran 4: Cyllideb gyfalaf 2024-25

4.1 Cyllideb gyfalaf 2024-25

- 4.1.1 Yn ogystal â gwario arian ar ddarparu gwasanaethau o ddydd i ddydd, mae'r Cyngor yn gwario arian hefyd ar ddarparu cyfleusterau newydd, gwella asedau a'r seilwaith neu ddarparu grantiau cyfalaf i unigolion a chyrrff allanol. Mae'r Gyllideb Gyfalaf yn cynnwys gwariant ar nifer o brosiectau buddsoddi strategol sylweddol yn y fwrdeistref sirol.

Mae prif faes gwariant ar brosiectau cyfalaf arfaethedig ar gyfer 2024-25 yn cynnwys:

- Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu (Band B)
- Pafiliwn y Grand Porthcawl
- Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl a chynlluniau addasu tai eraill
- Cronfa Ffyniant Gyffredin i gefnogi buddsoddiad lleol.
- Adnewyddu Meysydd Chwarae
- Adnewyddu Priffyrdd

4.2 Ariannu'r rhaglen gyfalaf

4.2.1 £69.045 miliwn yw cost ariannu'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2024-25, fel y nodir yn y tabl isod:

Cyllid	2024-25 £'M	%
Cyllid Cyfalaf Cyffredinol - Benthycia â Chymorth	3.937	3.56
Cyllid Cyfalaf Cyffredinol - Grant Cyfalaf Cyffredinol	4.043	3.66
Grantiau a Chyfraniadau Allanol	58.552	52.97
Benthycia Darbodus (heb gymorth)	7.716	6.98
Derbyniadau Cyfalaf	13.826	12.51
Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd	22.353	20.22
Cyfraniad Refeniw	0.110	0.10
Cyfanswm Cyllid	110.537	100

4.3 Dyraniad y gyllideb gyfalaf

4.3.1 Dyrannwyd y Gyllideb Gyfalaf o £110.537 miliwn fel a ganlyn:

Meysydd Gwasanaeth	2024-25 £'M	%
Addysg a Chymorth i Deuluoedd (Gan gynnwys ysgolion)	58.564	52.98
Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant - Gofal Cymdeithasol i Oedolion	0.395	0.36
Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant - Diwylliant	0.108	0.10
Cymunedau – Y Gwasanaethau Stryd	9.496	8.59
Cymunedau – Adfywio a Datblygu	29.642	26.82
Cymunedau – Landlord Corfforaethol	9.000	8.14
Prif Weithredwr – TGCh a'r Gronfa Gyfalaf Gorfforaethol	0.400	0.36
Prif Weithredwr – Tai / Digartrefedd	2.481	2.24
Cyllidebau Cyfalaf Ar Draws y Cyngor	0.451	0.41
Cyfanswm	110.537	100

Adran 5

**Cyngor Bwrdeistref Sirol
Pen-y-bont ar Ogwr –
ystadegau allweddol**

Adran 5: Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr – ystadegau allweddol

5.1 Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr

5.1.1. Mae'r adran hon yn rhoi manylion yr ystadegau allweddol ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr	
Maint	96.83 milltir sgwâr
Poblogaeth (Amcangyfrif 2022)	146,136
Aelwydydd	66,011
Pris Tŷ Cyfartalog	£209,123 (Pen-y-bont ar Ogwr) £213,477 (Cymru) (Mynegai Prisiau Tai Cymru y DU: Mehefin 2023)
Busnesau Gweithredol	4,545
Canran y Boblogaeth sy'n Economaidd Weithgar*	70.5% (medi 2023)

Ym Mhen-y-bont ar Ogwr, mae maint y boblogaeth wedi cynyddu 4.5%, o tua 139,200 yn 2011 i 145,500 yn 2021. Mae hyn yn uwch na'r cynnydd cyffredinol ar gyfer Cymru (1.4%).

O 2021 ymlaen, Pen-y-bont ar Ogwr oedd y seithfed ardal fwyaf poblog o blith 22 ardal awdurdod lleol Cymru, gyda chyfwerth â thua phedwar o bobl yn byw ar bob darn o dir o faint pêl-droed.

Mae twf yn y boblogaeth yn golygu mwy o alw am wasanaethau'r Cyngor, gan gynnwys tai, addysg, gwasanaethau amgylcheddol a gofal cymdeithasol. Mae lefel diweithdra hefyd yn allweddol wrth bennu'r galw am fudd-daliadau a ariennir gan y Cyngor fel gostyngiadau'r dreth gyngor neu gonsesiynau wrth dalu am wasanaethau'r Cyngor.

Cipolwg ar Ben-y-bont ar Ogwr	
Yr Etholaeth	
Cyfanswm yr Etholwyr ar y Gofrestr (1 Chwefror 2024)	113,047
Cynrychiolaeth	
Wardiau	28
Cynghorwyr	51
Aelodau Etholaethol y Senedd	2
Aelodau Rhanbarthol y Senedd	4 (Gorllewin De Cymru)
Aelodau Seneddol	2

5.2 Ystadegau gwasanaeth

5.2.1 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaeth ar gyfer Gwasanaethau Addysg a Chymorth i Deuluoedd:

Addysg a Chymorth i Deuluoedd

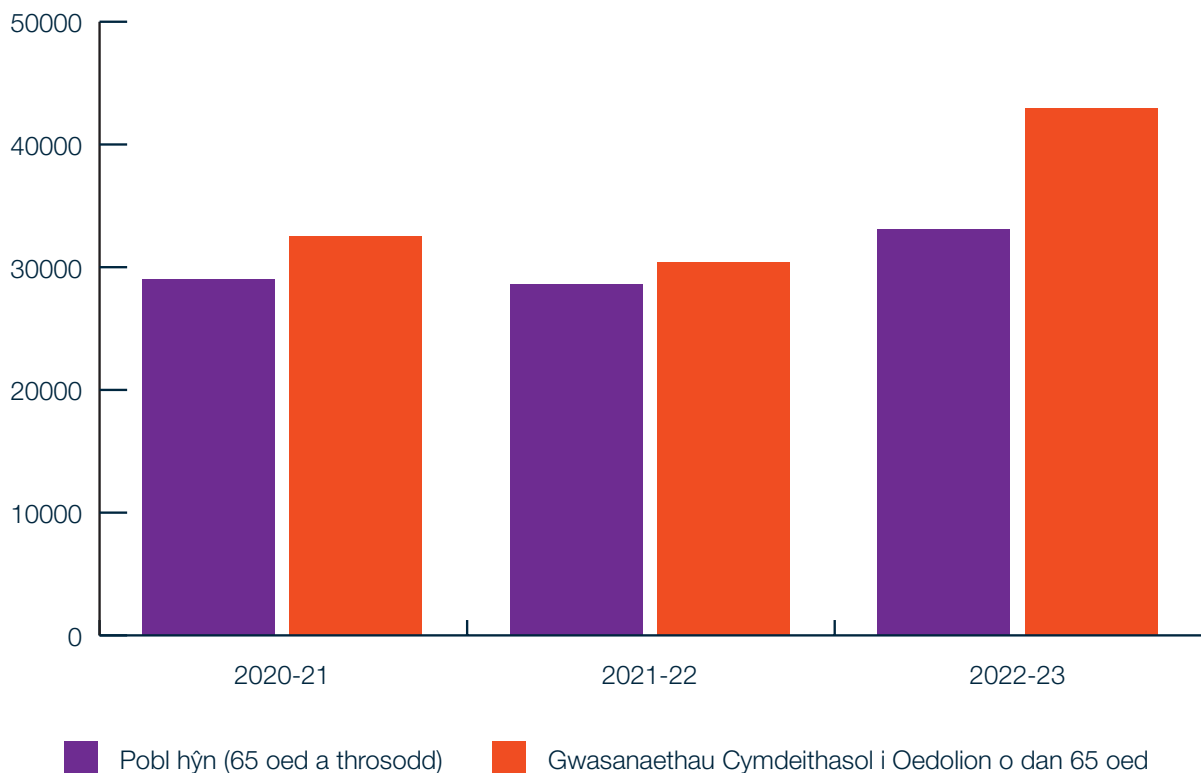
Rhagamcan o'r boblogaeth ar 30 Mehefin 2023	Data Ystadegol
Poblogaeth 3 oed	1,638
Poblogaeth rhwng 3 ac 11 oed	15,240
Poblogaeth rhwng 3 ac 16 oed	23,904
Poblogaeth rhwng 11 ac 15 oed	8,799
Poblogaeth rhwng 11 ac 20 oed	16,239
Poblogaeth 16 oed a throsodd	121,687
Poblogaeth rhwng 16 ac 18 oed	5,020
Poblogaeth rhwng 0 ac 17 oed	30,301

Mae gan y Cyngor gyfanswm o 59 o ysgolion (ysgolion babanod, iau, cynradd, uwchradd ac arbennig, cyfrwng Cymraeg ac ysgolion ffydd) gyda thua 23,085 o ddisgyblion.

Math o sefydliad addysgol	Nifer	Nifer ar y gofrestr (lon 2023)
Ysgolion cynradd	48	12,866
Ysgolion uwchradd	9	9,752
Ysgolion ffydd (gan gynnwys uchod)	6	1,921
Ysgolion cyfrwng Cymraeg (gan gynnwys uchod)	5	1,725
Ysgolion arbennig	2	428
Uned cyfeirio disgyblion	1	39

5.2.2 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaeth ar gyfer gwasanaethau'r Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant.

Gwariant Refeniw Net - Oedolion sy'n Derbynn Gwasanaethau yn ôl Grŵp Oedran £'000

Gwasanaethau Plant a Ddarperir	Nifer y Plant** 31 Mawrth 2022	Nifer y Plant** 31 Mawrth 2023
Cyfanswm y Plant sy'n Derbynn Gofal yn ôl math o leoliad:	375	400
Lleoliadau maeth	260	280
Wedi'u lleoli i'w mabwysiadu	15	5
Cartrefi Preswyl	25	35
Wedi'u lleoli gyda'u rhieni eu hunain neu gydag unigolyn arall sydd â chyfrifoldeb rhiant	70	75
Byw'n Annibynnol	*	*
Arall	*	*

** Mae'r holl ffigurau wedi'u talgrynnu i'r pump agosaf. Os oes llai na phump o blant mewn unrhyw grŵp, nid yw'r nifer wirioneddol wedi'i nodi, ac mae'r symbol * wedi'i roi yn lle rhif. Ffynhonnell Data: StatsCymru.

5.2.3 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaeth ar gyfer gwasanaethau Cymunedau:

Gwasanaethau ar gyfer Cymunedau

Darperir y data diweddaraf sydd ar gael ar gyfer cymunedau yn y tabl isod:

Gwasanaeth	Data Ystadegol
Y Gwasanaethau stryd	
Nifer y ceisiadau cynllunio a gafwyd yn 2022-23	763
Cyfanswm unedau goleuadau stryd	19,666
Cilogramau o wastraff gweddilliol a gynhyrchir fesul person (2021-22 target 135KG)	120
Canran y gwastraff sy'n cael ei aildefnyddio, ei ailgylchu neu ei gompostio (rhagolwg 2023-24)	72%
Canran y gwastraff glanhau strydoedd a baratowyd i'w ailgylchu (rhagolwg 2023-24)	41%
Trafnidiaeth a Pheirianeg	
Hyd ffordd sirol (km)	104
Hyd ffordd sirol A mewn ardal adeiledig (km)	52
Hyd ffordd B a C (km)	139
Hyd ffordd B a C mewn ardal adeiledig (km)	83
Hyd isffordd â wyneb caled (km)	546
Hyd is-ffordd â wyneb caled mewn ardal adeiledig (km)	444

5.2.4 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaethau ar gyfer gwasanaethau'r Prif Weithredwr:

Prif Weithredwr

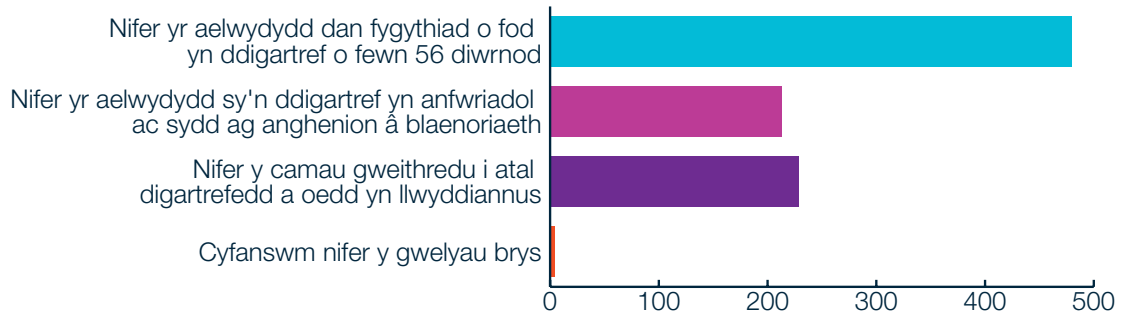
Gwasanaeth	Data Ystadegol
Gwasanaethau Rheoleiddio	
Nifer y Safleoedd Masnachu ym mis Mawrth 2023	5,110
Nifer y Safleoedd Bwyd ym mis Mawrth 2023	1800
Gwasanaethau Cwsmeriaid	
Nifer y cwsmeriaid a gysylltodd â'r Ganolfan Cyswllt Cwsmeriaid dros y ffôn rhwng 1 Ionawr 2023 a 31 Rhagfyr 2023	83,857
Nifer y cwsmeriaid a gysylltodd â'r Ganolfan Cyswllt Cwsmeriaid drwy e-bost rhwng 1 Ionawr 2023 a 31 Rhagfyr 2023	15,373
Nifer y trafodion a gynhaliwyd ar-lein gan gwsmeriaid rhwng 1 Ionawr 2023 a 31 Rhagfyr 2023	73,588
Gwasanaethau cyfreithiol a Democrataidd	
Nifer y priodasau a gofrestrwyd rhwng 1 Ionawr 19 a 31 Rhagfyr 2023	492
Nifer y safleoedd priodas newydd sydd wedi'u trwyddedu	0
Nifer y Trwyddedau Safle newydd a gyhoeddwyd rhwng 1 Ionawr 20 a 31 Rhagfyr 2023	91
Nifer y trwyddedau Personol newydd i werthu alcohol a gyhoeddwyd rhwng 1 Ionawr 2023 a 31 Rhagfyr 2023	19
Adnoddau Dynol	
Gweithlu corfforaethol cyfwerth ag amser llawn ar 31.12.2023	2,352.72
Gweithlu ysgolion cyfwerth ag amser llawn ar 31.12.2023	2,231.39

Nid oes gan y Cyngor unrhyw stoc tai ei hun ond mae'n cadw nifer o swyddogaethau statudol sy'n ymwneud â mynd i'r afael â'r angen am dai ac ymdrin â digartrefedd. Mae'r Cyngor yn parhau i fabwysiadu dull strategol o atal digartrefedd a chynnig darpariaeth ar gyfer pobl ddigartref drwy gydweithio â Llywodraeth Cymru a sefydliadau partner a gweithio gyda Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig i gefnogi datblygiadau tai newydd.

Ar 31 Mawrth 2023, roedd 5,481 o aelwydydd wedi'u lleoli mewn llety dros dro ledled Cymru. Mae hyn yn gynydd o 23% o gymharu â 31 Mawrth 2022, a dyma'r ffigur uchaf a gofnodwyd ers cyflwyno'r ddeddfwriaeth bresennol ym mis Ebrill 2015. Roedd hyn yn cyfateb i 39.8 fesul 10,000 o aelwydydd. Y ffigur cyfatebol ar gyfer Pen-y-bont ar Ogwr oedd 252 o aelwydydd, sef cyfradd o 40.1 fesul 10,000 o aelwydydd.

Mae'r siart isod yn rhoi rhagor o wybodaeth am gymorth Tai a Digartrefedd:

Tai a Digartrefedd 2022-23

Nifer y bobl a oedd yn Cysgu ar y Stryd ym Mhen-y-bont ar Ogwr ym mis Tachwedd 2023 oedd 6.

Gall digartrefedd gael effaith fawr ar fywyd unigolyn a / neu fywyd ei deulu. Gall fod yn niweidiol i iechyd, cyflogaeth neu gyfleoedd addysg a hyfforddiant unigolyn. Mae bod 'dan fygythiad o ddigartrefedd' yn golygu na fydd gennych gartref yn y 56 diwrnod nesaf.

Yn 2022-23, aseswyd bod 480 o aelwydydd yn y fwrdeistref dan fygythiad o ddigartrefedd o fewn 56 diwrnod, felly roedd dyletswydd atal yn ddyledus iddynt ac, o'r rhain, cwblhawyd 228 (47.5%) o gamau atal digartrefedd yn llwyddiannus.

Ym mis Ebrill 2020, sefydlwyd pedwar pod a ddyluniwyd i helpu i gadw pobl sy'n cysgu ar y stryd yn ddiogel yn ystod y pandemig coronafeirws mewn lleoliadau dros dro ym mwrdeistref sirol Pen-y-bont ar Ogwr. Mae'r rhain yn cael eu defnyddio o hyd.

5.2.5 Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ystadegau gwasanaeth ar gyfer gwasanaethau corfforaethol:

Corfforaethol

Gwasanaeth	Data Ystadegol
Y Dreth Gyngor – Amcangyfrif o nifer yr anheddau y codir tâl arnynt ar 31/1/2024	66,043
Y Dreth Gyngor – Tâl Casgladwy Net 2024-25 (Elfen cyngor yn unig)	£101,746,816
Ardrethi Annomestig – Nifer yr eiddo masnachol ar 31/1/2024	5,433
Ardrethi Annomestig – Tâl Casgladwy ar 31/1/2024	£37,274,669
Gwariant Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2023-24 ar 31/1/2024	£15,616,157
Llwyth Achosion Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor ar 12/2/24	12,447
Cyfanswm nifer yr aelwydydd â disgownt person sengl ar 31/1/2024	21,956
Nifer yr Hawlwyr Budd-dal Tai ar 31/1/2024	5,361

Adran 6

Geirfa

Adran 6: Geirfa

6.1 Geirfa

Cyllid allanol cyfun (AEF)

Cyfanswm y cymorth allanol ar gyfer gwariant refeniw awdurdodau lleol nad yw'n cael ei ariannu o'r dreth gyngor. Mae'n cynnwys grant cynnal refeniw a thaliadau o'r arenillion o ardrethi annomestig a ail-ddosbarthwyd.

Cyllideb

Y datganiad sy'n diffinio cynlluniau ariannol y Cyngor dros gyfnod penodol, blwyddyn fel arfer.

Band D

Y Dreth Gyngor sydd i fod i gwmpasu'r cartref cyffredin. Mae'n cynnwys eiddo gwerth hyd at £123,000 (prisiad yn seiliedig ar werthoedd eiddo 2003). Asesir eiddo mwy newydd ar yr hyn y byddai'r prisiad wedi bod yn 2003.

Cyferth â Band D

Nifer yr eiddo band D mewn ardal a fyddai'n codi'r un dreth gyngor â nifer wirioneddol yr eiddo ar bob band. Trosir eiddo i sylfaen sy'n cyfateb ag eiddo band D. Er enghraifft, mae un band H yn cyfateb i ddau eiddo band D, gan fod trethdalwr mewn eiddo band H yn talu dwywaith cymaint o dreth gyngor.

Gwariant cyfalaf

Nodir y diffiniad at ddibenion cyfalaf yn adran 16 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, sy'n nodi bod rhaid cyfalafu gwariant yn unol ag arferion priodol.

Bydd y gwariant y gellir ei gyfalafu yn cynnwys:

1. Caffael, adfer, gwella neu osod tir;
2. Caffael, adeiladu, paratoi, gwella neu ailwneud ffyrdd, adeiladau a strwythurau eraill;
3. Caffael, gosod neu newid cyfarpar, peiriannau a cherbydau symudol neu ansymudol;
4. Caffael cyfalaf cyfranddaliadau neu gyfalaf benthyciadau mewn unrhyw gorff corfforaethol
5. Gwaith y bwriedir iddo gynyddu'n sylweddol inswleiddiad thermol adeilad
6. Caffael neu baratoi rhaglen gyfrifiadurol.

Cynghorau cymuned

Cynghorau Cymuned yw'r cyrff cynrychioli swyddogol mwyaf lleol yng Nghymru, y dewisir eu haelodau bob pedair blynedd i gynrychioli ardal gyfan y cyngor cymuned.

Cynllun corfforaethol

Mae'r Cynllun Corfforaethol yn rhoi cyfeiriad strategol i waith yr Awdurdod i gyflawni ei weledigaeth ac yn nodi amcanion gwella allweddol y Cyngor ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Mae'n adlewyrchu'r ymrwymiad parhaus i weithio mewn partneriaeth ag eraill i ddarparu gwasanaethau i'n cymunedau. Mae'n amlinellu hefyd sut bydd ein blaenoriaethau'n cael eu datblygu.

Y dreth gyngor

Dyma ffynhonnell trethiant lleol i'r awdurdod. Codir y dreth gyngor ar aelwydydd yn ei ardal gan yr awdurdod bilio, ac mae'n cynnwys y dreth gyngor ar gyfer awdurdodau'r Heddlu a Chynghorau Cymuned yn ogystal ag ardoll treth gyngor yr awdurdod ei hun. Dosberthir yr enillion i awdurdodau praeseptio ac i'w defnyddio gan eu cronfeydd cyffredinol eu hunain.

Sylfaen y dreth gyngor

Sylfaen y dreth gyngor yw mesur capasiti trethadwy cymharol gwahanol ardaloedd yn y Fwrdeistref Sirol, ac fe'i cyfrifir yn unol â'r rheolau rhagnodedig. Mae pob eiddo domestig yn y Fwrdeistref Sirol wedi'i brisio gan y Swyddfa Brisio. Unwaith iddo gael ei brisio, dyrennir un o'r naw band prisio (Bandiau A i I) i'r eiddo. Caiff pob band ei luosi â ffactor penodol i ddod ag ef i'r hyn sy'n gyfwerth â Band D. Mae sylfaen y dreth yn cynrychioli nifer yr anheddau y codir tâl arnynt yn yr ardal a fynegir fel cyfwerth â Band D, gan ystyried cyfanswm nifer yr esemptiadau, gostyngiadau a gostyngiadau band anabl, gyda'r Sylfaen Dreth net yn cael ei chyfrifo drwy ystyried cyfradd gasglu amcangyfrifedig y Cyngor. Mesurir y Dreth Gyngor fel yr hyn sy'n gyfwerth â 'Band D' fel y safon ar gyfer cymharu lefelau'r dreth gyngor rhwng ac ar draws awdurdodau lleol.

Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (CTR)

Disodlwyd Cynllun Budd-dal y Dreth Gyngor gan gynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (CTR) ym mis Ebrill 2013. Gosodir y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yng Nghymru gan Reoliadau a wnaed dan Atodlen 1B Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (fel y'i mewnosodwyd gan Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 2012).

Cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd

Mae'r rhain yn gronfeydd wrth gefn sydd wedi'u neilltuo at ddiben penodol.

Etholwyr

Y rhai sydd â hawl i bleidleisio mewn etholiad.

Amcangyfrifon

Dyma'r symiau y disgwylir iddynt gael eu gwario neu eu derbyn fel incwm, yn ystod cyfnod cyfrifyddu.

IFRS (Safonau adrodd ariannol rhyngwladol)

Dyma gyfres o safonau cyfrifyddu a ddatblygwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol (IASB). Nod IFRS yw darparu fframwaith byd-eang ar gyfer sut mae'r sector cyhoeddus a chwmnïau preifat yn paratoi ac yn datgelu eu datganiadau ariannol. Mae cael safon rhyngwladol yn arbennig o bwysig i sefydliadau mawr. Bydd mabwysiadu un set o safonau byd-eang yn symleiddio gweithdrefnau cyfrifyddu drwy ganiatáu i gwmni ddefnyddio un iaith adrodd drwyddi draw. Bydd un safon yn rhoi darlun cydlynol ar gyllid i gwsmeriaid ac archwilywyr hefyd. Ni ddylid drysu rhwng IFRS ac IAS (Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol), sef safonau hŷn y mae IFRS bellach wedi'u disodli.

Ffioedd a thaliadau

Mae rhai lefelau ffioedd yn cael eu pennu gan y llywodraeth – fel ffioedd cynllunio a thrwyddedu – tra bod gan gynghorau reolaeth dros eraill, fel taliadau parcio, llogi adeiladau ac ati. Mae nifer bach o wasanaethau na chaniateir i Gynghorau godi tâl amdanynt – er enghraifft, addysg ysgol ac etholiadau.

Ardoll

Mae Rheoliadau Cyrff Ardollau (Cyffredinol) 1992 yn caniatáu i gorff ardollau godi ardoll ar awdurdod perthnasol (e.e. Cyngor Bwrdeistref Sirol) yn unol â'r Rheoliadau hyn, mewn perthynas ag unrhyw flwyddyn ariannol i dalu gwariant y corff ardollau y byddai pŵer praeseptio perthnasol wedi bod yn arferadwy mewn perthynas ag ef. Diffinnir "pŵer praesept perthnasol" fel a ganlyn: "mewn perthynas â chorff ardollau, unrhyw bŵer dan unrhyw ddeddfiad a fyddai gan y corff hwnnw, ar wahân i adran 117 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988, mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol a gychwynnodd ym 1990 i gyhoeddi praesept, gwneud ardoll ar, neu fod ei dreuliau'n cael eu talu gan gyngor sir neu awdurdod codi tâl". Yn wahanol i braesept, ni chesglir ardoll gan dalwyr y dreth gyngor.

Grantiau'r llywodraeth

Cymorth gan y llywodraeth ac asiantaethau rhynglywodraethol a chyrrff tebyg, boed yn lleol, yn genedlaethol neu'n rhyngwladol, ar ffurf arian parod neu drosglwyddo asedau i Gyngor yn gyfnewid am gydymffurfiaeth yn y gorffennol neu'r dyfodol â rhai amodau sy'n ymwneud â gweithgareddau'r Cyngor.

Gwariant net

Gwariant gros namyn incwm.

MTFS (strategaeth ariannol tymor canolig)

Cynllun yn mynegi sut y bydd y Cyngor yn ymdrechu i ddefnyddio ei adnoddau i gefnogi'r gwaith o gyflawni ei flaenoriaethau corfforaethol a'i ddyletswyddau statudol, gan gynnwys rheoli pwysau a risgiau ariannol dros gyfnod o 4 blynedd.

Ardrethi annomestig (NDR)

Modd i fusnesau lleol gyfrannu at gost gwasanaethau awdurdodau lleol. Cesglir NDR gan awdurdodau bilio ar ran Llywodraeth Cymru, ac yna caiff ei ailddosbarthu ymhlith yr holl awdurdodau lleol ac awdurdodau'r heddlu ar sail Asesiad o Wariant Safonol a'r boblogaeth. Fe'u gelwir hefyd yn 'Ardrethi Busnes'.

Praesept

Praesept a wneir gan awdurdodau praeseptio ar awdurdodau bilio, sy'n ei gwneud hi'n ofynnol i'r awdurdod bilio gasglu incwm gan dalwyr y dreth gyngor ar eu rhan.

Benthyca yn unol â'r Cod Materion Ariannol

Benthyca mwy na'r hyn a gefnogir gan Lywodraeth Cymru y mae'r awdurdod yn penderfynu y gall fforddio ei ad-dalu naill ai o arbedion a gynhyrchir o'r buddsoddiad neu o'r Dreth Gyngor.